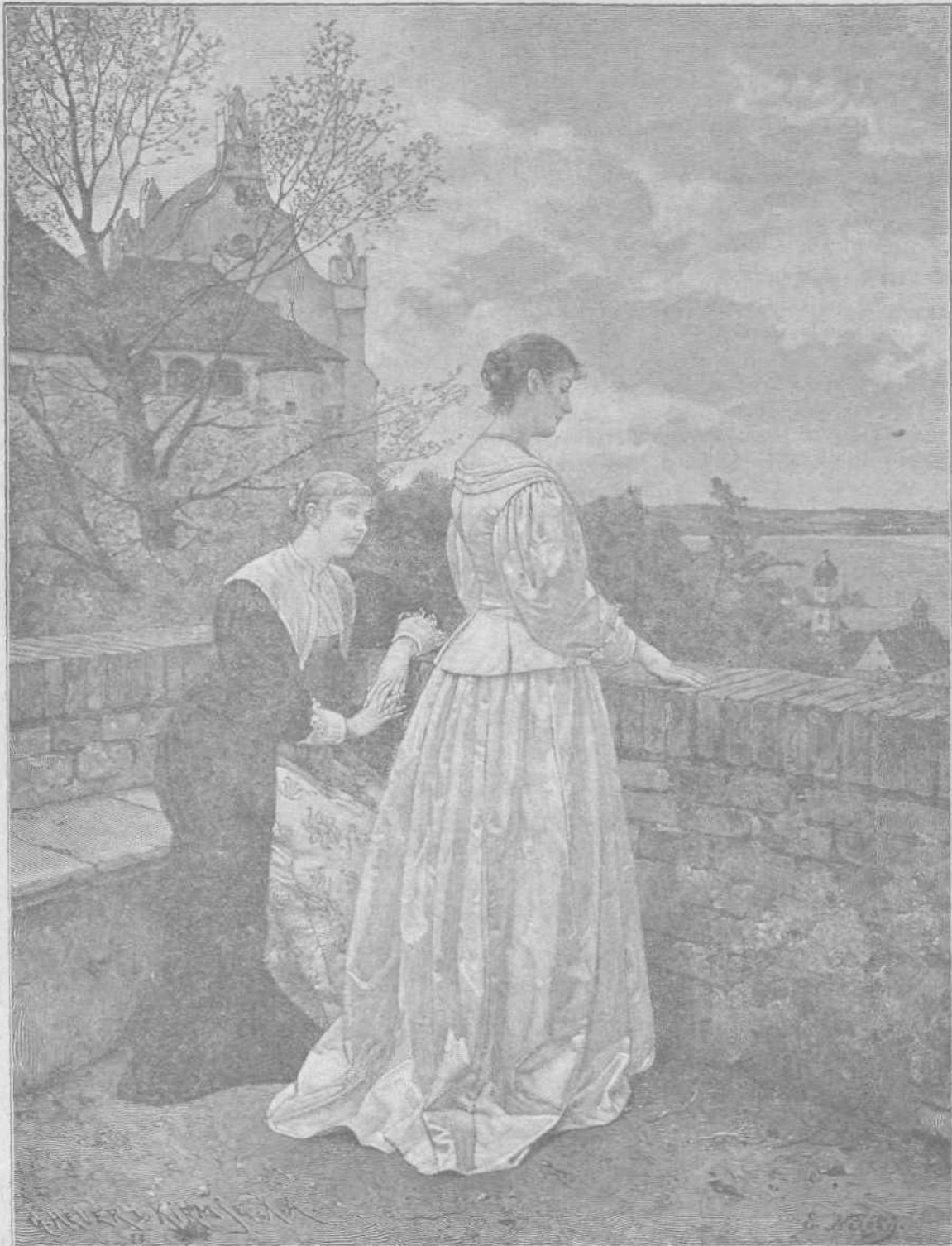

ΑΘΗΝΑΙ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1896

34

ΕΚΔΙΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΘΕΡΙΝΗ ΕΣΠΕΡΑ

ΚΟΛΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Π

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑ

ΚΑΙ

ΤΑ ΔΥΟ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ ΚΟΜΜΑΤΑ

Παρέχει δὲ ταύτην ἡ ἀπέραντος, ἡ ἀτελεύτου ἐκείνη λιτανεία τῶν ἀπομάχων μακάρων, οἵτινες, σύνθημα ἔχοντες τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: Ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε¹, ἐξήτουν — τούτο δὲ ἐν πρώτοις — κεφαλάς, βραχίονας, δακτύλους, κνήμας, πόδας, πᾶν ὅ,τι ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν εἶχεν ἕκαστος ἐν τῷ ἀγῶνι ἀπολέσει, ἀναβάλλοντες ἐς αὐρίον, μετὰ τὴν εἰς ἀρτίους ἀνθρώπων ἀποκατάστασιν αὐτῶν, τὸ περὶ ἐκδουλεύσεων καὶ ἀμειβῶν, καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ἀείποτε φλέγον ζήτημα. Καὶ ὁ Σαβαώθ, ὡς θεὸς τῶν πολέμων καὶ τῆς χειρουργικῆς ἐγχειρᾶς, ἔπεισε νὰ κολληθῇ κεφαλαία, χεῖρα ἢ πόδι καὶ οὕτω ταχέως ἐπήλθε ποῖα τις οἰκονομία.

Ἐκαστος μάκρ καὶ ἐκάστη μακάρισσα εὗρον ὅ,τι ἔλειπεν αὐτοῖς, διότι, ἀνεξερευνητῶ βεβαίως τῆς Προνοίας βουλή, ὑπέρχον καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς: ὀπίθ, τριπλᾶ, πολλαπλᾶ τὰ λείψανα, — κεφαλαί, βραχίονες, κνήμη καὶ ἄλλα τοιαῦτα —, ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου, ὡς μαρτυροῦσι καὶ τὰ περισεύσαντα καὶ ἐν διαφόροις τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἱεραῖς μοναῖς ζηλοτύπως φυλασσόμενα καὶ καθ' ὥρισμέναν ἐποχὴν ἐκτιθέμενα πρὸς ἀσπαρμόν, προσκύνημα καὶ κιοδομῆν τῶν εὐσεβῶν. Καὶ ἐπὶ παραδείματι — ἐξ ἀπέρων ὀλίγιστα — ὑπάρχουσι πάντοτε διαθέσιμα: «Τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου σώματα 5, κεφαλαί 6, βραχίονες 17· τῆς ἁγίας Ἀννης σώματα 2, κεφαλαί 8, βραχίονες 17· τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου σώματα 4, ἀλλὰ μία μόνη κεφαλή καὶ 4 βραχίονες· τοῦ ἁγίου Γεωργίου σώματα 30!»² Ἄν δ' ἕκαστος ἀκεφάλος ἢ ἀνάπηρος μάκρ ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου ἀκριβῶς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κεφαλήν, χεῖρα, κνήμη, πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ ἀγῶνι εἶχεν ἀπολέσει, ἢ ἀντὶ ἐκείνου ζῆνον, ἄλλου ἁγίου μέλας, ὀλίγο τὸ κακὸ· ἀρκεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὰ ἐβόλεψε καὶ ὅτι δὲν ἐπέθη κεφαλή μακάρου ἐπὶ σώματος μακαρίσεως καὶ τανάπαυιν.

Δυστυχῶς ἡ ἀποκατάστασις ἐκείνη διήγειρεν, ὡς εἶκόσ, τὴν ζηλοτυπίαν τῶν λοιπῶν μακάρων, οὐ μόνον οἷοι πῆσαν οὕτως ὁ τῶν ἀπαιτητῶν ἀριθμὸς, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδὲν ἕως τότε εἶχε γίνεαι χάριν αὐτῶν, σεμνυνομένων ἐπὶ μεγίστων ἐκδουλεύσεων καὶ ἀξιοῦντων ἐν τῇ ἀλλῇ τοῦ Κυρίου, θέσεις, ἀξιώματα, πρωτοκαθεδρίας, ἀξ ἐλέω πεπεργῶν τε καὶ ρομφαίαις εἶχον ἤδη καταλάβει οἱ ἄγγελοι, τὰ Χερουβὶμ, τὰ Σεραφὶμ καὶ ἅπανσι αἱ Ἀσώματα Δυνάμεις. Καὶ μά-

κρες, μακάρισσαι, μακαρόπαιδα, εἰς μέγα πάντες συνελθόντες συλλαλητήριον, ἐποίησαν ἐπιβλητικὴν πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κυρίου διαδήλωσιν, φέροντες ἀναγεγραμμένην ἐπὶ τῶν σημείων, σημάτων καὶ λαβάρων αὐτῶν τὴν εὐαγγελικὴν ταύτην ῥῆσιν: Κροῦετε καὶ ἀνοίγησεται ἡμῖν¹, κρούοντες συγχρόνως — ἰδίᾳ δὲ τὰ μακαρόπαιδα — τὰς πύλας τῶν ἀνακτόρων, ὥστε ἐκ τοῦ Παραδείσου ἐξῆλθον τὰ συλλαλητήρια καὶ αἱ διαδηλώσεις. Ἄλλᾳ παραδόξως πως, παρὰ τὴν εὐαγγελικὴν ὑπόσχεσιν, οὐδεμία πύλη ἀνεῳχθῆ καὶ οἱ διαδηλωταὶ ἀπῆλθον μένεα πνέοντες κατὰ τὸν αὐλικῶν, οὗς ὑπελάμβανον ὡς ραδιοουργοὺντας παρὰ τῷ Κυρίῳ, ὅπως μὴ ἀνοιχθῶσιν αὐτοῖς τὰ ἀνάκτορα. Καὶ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη μεταξύ μακάρων καὶ αὐλικῶν διάστασις. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀπαιτητῶν, οἱ τὰ μᾶλλον ἀπραγματοποιήτα ἀξιοῦντες ἦσαν ἀναντιρρήτως οἱ ἐπὶ ἐιδικότητι φημιζόμενοι μάκρες, ὧν ἔβριθε τότε ὁ Παράδεισος, ὡς βριθοῦσι νῦν αἱ κλειαὶ καὶ εὐτυχεῖς ἡμῶν Ἀθηναί, αἱ ἐπὶ παντοειδῶν ἐιδικότητων σεμνυνομένοι, ἰδίᾳ δὲ ἱατρικῶν, παλαιῶροι ἀσθενεῖς! Εἶχον δὲ ὡς σύνθημα οἱ παραδείσει ἐπιφανεῖς τὸ εὐαγγελικόν τοῦτο: Λίτετε καὶ δοθησάτω ἡμῖν², ἀλλ' ἐξήτουν τὰ ἀδύνατα, ἀδύνατα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ οὐρανῷ. Οὕτως, ἐπὶ παραδείματι, ὁ ἅγιος Νικόλαος, ἐπίσκοπος Μύρων, ἐξήτει, ὡς προστάτης τῶν ναυτιλλομένων, θέσιν ναυάρχου ἢ ὑπουργοῦ τῶν ναυτικῶν, ὡς λέγομεν σήμερον.

Μάτην παρετήρει αὐτῷ ὁ Κύριος, ὅτι τοῦτο ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον, τοῦ οὐρανοῦ μὴ ἔγοντος οὕτε θάλασσαν, οὕτε πλοῖα. «Ναί, μάλιστα, Κύριε, ἀπεκρίνετο ὁ ἅγιος, δὲν ἔχει θάλασσαν, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι τάχα ἐπίσκοποι πάσης ἔφηροκαμπίας, οἵτινες εἶναι οὐχ ἥττον ἐπίσκοποι;» Παραπλησίως ἀπαιτήσεις ἐξεδόχου καὶ ὁ ἅγιος Γεώργιος, ὅστις, ὡς προπαισυχός, ἤθελε νὰ διαιριθῆ ἀρχιστράτηγος, ἡσημον ὅτι τὸ ἀξίωμα τοῦτο κατεῖχεν ἤδη ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Ἄπειροι δὲ οἱ ἐπὶ ἐιδικότητι ἐπιφανεῖς, ἀλλὰ πάντες ἐξήτουν ἢ θέσεις παρ' ἄλλων κατεχυμέναις, ἢ τὴν δημοφιλίαν νέων, μὴ ἀαγεγραμμένων ἐν τῷ οὐρανῷ προεπιλεγμένων, ὡς ὁ προσήτης: τῆς κολοκύνθης Ἰωνᾶς, ὅστις ἐπόθει νὰ γίνῃ καθηγητῆς τῆς ζωολογίας, ἵνα διδάσκῃ πρὸς μεγίστην τῶν μακαροπαίδων εὐδομίαν, πῶς ἐξῆσεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους καὶ πῶς τὰ κτήνη τῆς Νινευῆ ἦσαν, τὰ καύμενα! τοσούτων θεοροδομένων, ὥστε περιβλήθησαν καὶ αὐτὰ σάκους ἀκαὶ ἀνεβόθησαν πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενωδῶς.³

Δὲν ὑστέρουν δὲ ἐν τῇ περὶ πρωτείων ἀμιλλῇ ταύτῃ καὶ αἱ ἐπὶ ἐιδικότητι φημιζόμεναι μακάρισσαι, αἵτινες ὡς ἐκ τοῦ κλέους αὐτῶν μὴ ἀρκούμεναι πλέον εἰς

τὴν τριμητικὴν προσχορίαν: Νύμφαι τοῦ Κυρίου, ὡς κοινήν ὄθεν καταστάσαν, ἤξισον νὰ ἀνεμασθῶσι: Θυγατέρες τοῦ ἐπουρανίου Πατρὸς, νὰ ἐκπροσωπῶσι τὴν θαυματουργὸν ἐκείνην ἐιδικότητα, εἰς ἣν ἐκάστη ἐκλείσθη, ἀποτελοῦσαι οὕτως ἐν τῷ Παραδείσῳ εἰδός τι χριστιανικοῦ Ἑλιζάνου. Ἐμῆλλον δὲ αἱ νέαι αὗται Μούσαι, ὧν ἀπειροὶ ὁ ἀριθμὸς, μουσηγέτην ἔχουσαι τὸν περὶ τὰ μουσικὰ ἐιδικὸν προφυτάνακτα Δαυὶδ, ν' ἀπαρτίσωσι τὴν τριμητικὴν τῆς βασιλομήτορος θεραπειάν! Ἄλλ' εὐδαιμῶν ἀξίως διήγειρε τοιαύτην θύελλαν διαμαρτυριῶν, φωνῶν, κρυγῶν, ἀπειλῶν, ὡς ἡ ἀνωτέρως, παρὰ τὸν κώδωνα, ὃν ὁ γλαυκὸς ἄρχων, ὡς πρόεδρος τῆς συνελεύσεως, οὐκ ἐπαύετο κρούων. Πᾶσαι αἱ μὴ ἐπιφανεῖς — καὶ ἀπετέλεον αὗται τὴν πλειονοψηφίαν — ἠγέρθησαν ὡς εἰς ἄνθρωπος: ἔθεον ὅτι οὐδὲν τῆς προτάσεως ἐκείνης ἐιδωλολατρικώτερον ἐφώνουν: «καὶ τί; Ὁλυμπον θὰ κάμουμε τὸν Παράδεισον!» ἔσταυροκοποῦντο, ἐθροῦνον, ἔτοιμα εἶσαι νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν ὑποψηφίων Μουσῶν καὶ... πιασθῶν ἀπὸ τὰ μαλλιά! Εὐτυχῶς ἡ κληρονομούμενη σύνεσις τοῦ προέδρου, διαλύσαντος παραγράμμα τὴν συνεδρίαν, ἔθεσε τὸν Παράδεισον ἐκ τοῦ μεγάλου ἐκείνου γυναικῶν σκανδαλοῦ, ὅπερ θὰ ἐφαίδρυνε τὴν αἰὶ ἀποτροπαίαν τοῦ Σατανᾶ μορφήν. Ἄλλᾳ στιγματικῶν αἱ φαινόμενικῆ ἡ ἐπελθούσα γαλήνη: αὐλικαὶ, μάκρες, μακάρισσαι, μακαρόπαιδα, εἰδικοὶ καὶ ἐιδικαί, ἐπιφανεῖς καὶ ἐπιφανεῖσαι, Νύμφαι τοῦ Κυρίου, Μούσαι... ἀπὸ τὰ μύκρ πάντες, πᾶσι καὶ πάντα ἔχθρικῶς καὶ πολεμικῶς πρὸς ἀλλήλους εἶχον. Ὁ Παράδεισος ἦτο Οὐρανοῦν, ἐγχερούπον ἐν τοῖς σπλάγγχνσι αὐτοῦ τὰ κολλᾶζοντα πάθη καὶ μίση μυρίων μὴ πληρωθέντων πόθων, μυρίων ἀποτυχόντων φιλοδόξων σχεδίων, Οὐρανοῦν ἀπείλων ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προμερᾶν ἔκρηξιν. Ὁ δὲ θεὸς Ἰστατο ἐπὶ ζυροῦ ἀκμῆς: μὴ ἐπιτρέπων πλέον παράτασιν ἤτο ἀνάγκη ἀμείσου θεραπειᾶς.

«Μουσῆ! Μουσῆ! εἶπεν ὁ Κύριος βραυαλγῶν, μεταβαίνων ἐν τῆς τριχυμῶδους ἐκείνης συνεδρίας εἰς τὰ δώματα τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ ὑπουργοῦ: «Ἀπρόδησα, ἀπέκκαμον, ἡ ψυχὴ μου ἐπληρώθη ἐξ ἀθυμίας καὶ οὐννης», καὶ ἤρξατο διηγούμενος τὰ τοῦ στασιαστικοῦ ἐκείνου συλλαλητηρίου. «Μουσῆ! Μουσῆ!» ἐκραζῶν ὁ Κύριος πλήρης ἀγανακτίσεως, διατρέχων ἐν παραχῇ τὰ δώματα τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ θεραπῶντος καὶ σπασμωδῶς χειρονομῶν: «Τὶ ἀούγγυαστον λάθος ἐπραξα!... πῶς ἠπατήθη οὗτος... ἰασιὰ νὰ κτίσω τὸν ἄρχερον τοῦτον κόσμον, ὅστις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπλήρωσε με διὰ μαυρῆς ἀχαριστίας; Ἄκουσον, Μουσῆ, καὶ κρῖνον: «Ἐπλασα τὴν πρώτην γυναῖκα, τὴν Λιλῆ, καὶ οὐχ τὴν Εὐάν, ὡς σύμπας ὁ κόσμος δοξάζει: τοῦτο εἶναι μυστικόν μου καὶ οἱ αὐτὸ δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ βίβλῳ μου καὶ ἡ ἀποτροπαία Λιλῆ καθ' ἑσχαυνέ μου, οὐκ ἐσεβάσθη, ἡ μικρά, τὴν πλοῖαν τοῦ Ἰεχωθᾶ γενειάδα»,

1. Matθ. Ζ', 7.
2. Matθ. Ζ', 7.
3. Ἰωνᾶ Α', 11, Β', 7, 8.

— καὶ ταῦτα λέγον ἐπελάθετο τοῦ πόγωνος διὰ τῆς σπητῆς αὐτοῦ χειρὸς —, ἄσπισ μαρμαρο τὸν κακώμοιρον τὸν Ἀδάμ, ἔφυγε καὶ ἔγινε βροφροντόνος στρίγγλῃ! (Λαοῦθεῖ).

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ Κ. ΔΕΣΠΙΟΣ

ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ

Α.

Φθινῶ τοὺς εὐτυχεῖς λογογράφους καὶ ποιητάς, οἵτινες περιέγραψαν τὰς Ἀττικὰς νύκτας! Αἱ καταφανεῖς αὐτῶν ἀπολαύσεις ὑπὸ τὸν πολυάστερον ἡμῶν οὐρανὸν δύνανται νὰ ἀφουπώσωσι τὴν ἀντιζηλίαν καὶ τῶν ἡμερωτέρων φιλοσόφων, τί δὲν ἐξήττησαν οἱ μακάριοι καὶ τί δὲν τοῖς ἔδωθη! ἀδάμαντες, θάλασσα ἀργύρου, σαρπείριον λίθι ἀνὰ μυριάδας καὶ ὀσμικὴ χρυσῶν ἀκτίνων, ὅλα δὲ ταῦτα ἐπὶ ἀπλή προσαγωγῇ ποιητικῶν τίτλων καὶ εἰς πρῶτην αἴτησιν. Ἡ δαυιλῆς παροχὴ τῶν εὐεργητημάτων τῆς φύσεως ὑπῆρξε δι' αὐτοὺς ἀπαιρέσιμος καὶ προφανῶς ἐτιμῆθησαν ὑπὸ μεροληπτικῆς προτιμῆσεως, ἐκ μέρους τοῦ οὐρανοῦ, ἐξήττησαν καὶ ἔλαβον. Ἀτυχέστερος ἐγὼ, μίαν ἀπλήν εὐχὴν διετύπωσα καὶ δὲν εἰσηκούσθη, καὶ ὅμως δὲν ἤξισα οὕτε χρυσὸν οὕτε ἀργυρον. Ἀπὸ τῶν ἀδάμαντοκέντητον οὐρανὸν ὀλίγην μόνον ἐτόλμησα νὰ ἐπικαλεσθῶ βροχὴν πικροπορόθου κόνους, ἀλλ' ἡ ἀπέλιπε παραλίπῃ μου διέγραψεν ἄνευ ἀποτελέσματος εἰς τοὺς σελαγίζοντας ἐκ τοῦ φέγγους τῆς σελήνης τοίχους ταπεινωτικῶς καὶ ἐικειτικῶς στάσεις: ὅπως ἐπιτραπῆ καὶ εἰς ἐμὲ νὰ περιγράψω τὰς ὀραϊότητας τῶν Ἀττικῶν νυκτῶν, εἴπεινα πρὸς τὰ ἀθέριμα ὕψη βραχίονας καὶ χεῖρας κωνοπορόθους, ἠένεισα πρὸς τὸ ἀγνωστον με τεταμένα νεῦρα, με κλονισμούς, με μέτωπον κῆθηρον καὶ ἀσθενεῖς ῥθόγγους! Ἡ δυσμένεια τοῦ οὐρανοῦ ὑπῆρξεν ἀδυσώπητος καὶ μάτην ἀνεζήτησα τὰς πηγὰς τῶν ἐμπνεύσεων τοῦ Παγανέλλῃ! Κατὰ κούτος ἐν τῇ κλίνῃ μου, με βιβλίον ἀνὰ χεῖρας, διὰ τὸν τύπον, παρεῖχον εἰκόνα σεληνιζομένου, προσπαθούντος νὰ φαιδρῖνῃ τὴν ἀγωνίαν ἰσχυρᾶς κρῖσεως. Οἱ κῶνιπες ἐβόμβυζον περὶ ἐμὲ καὶ ἐνεπήγουν ἀσφόργως τὰ σκληρὰ αὐτῶν κέντρα ἐπὶ τοῦ λωβοῦ τῶν ὠτων μου, τῆς ἀκρας τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ τὰ ζωῖα δὲν ἀγαποῦν τὴν θεῖαν τέχνην καὶ ἡ πειρακτικὴ ἀδωπραγία τῶν μικροσκοπικῶν ἐχθρῶν μου με κατεδίωκεν ἀπηνῶς. Ἀπεράσιμα νὰ κατὰ λίπῃ ὕπνου καὶ φιλοσοφίαν. Ἐνεδύθη ἐν τὸ σκότος καὶ ἐξῆλθον ὁ ἀνοικτός ὀρίζων δὲν ἀνέγεται ἐντομα καὶ ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τῆς φύσεως, ἵσως θὰ εὐρισκον τὴν ἀνάπαυσιν ἐκείνην, ἣν τοσοῦτον σκληρῶς μοὶ ἠρνεῖτο ἡ ἐντομοβόρυτος φωλεὰ μου.

Β.

Πρὸ πάντων ἐπεθύμου γαλήνην καὶ ἡσυχίαν: τὰ τεταμένα νεῦρά μου εἶχον ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ αἱ μετρίορρονες ἀπαιτήσεις μου περισσεύοντο ἐν τὸς κύκλῳ στενωπάτου: δὲν ἐξήτουν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν οὕτε εὐτυχίαν, οὕτε δόξαν, οὕτε ἐμπνεύσεις ὑψηλάς, ὀλίγην μόνον, ὡς

1. Ὁρα περὶ τῆς παραδόσου ταύτης παραδόσεις Ἀττικῶν Ἡμερολόγιον 1868, σελ. 101: Εἶα καὶ Λιλῆ.

νης, ζυόμενος ὡς λεπρὸς ἀλλ' ἠσθάνθη διαθέσεις συμφορήσεως ἐγχεραλικῆς, ἀνάγκη ἀέρος: γυμνάσεις, ἐστράτην πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἀνεπίτασσα αὐτὰ, ἡ νύξ ἦτο ἡμερας, ὁ ἀήρ εἰσεδεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου γλαυρὸς καὶ μόνον ἐβόηνε πρὸς ἐμὲ ἡ σλεγερά ἀναθυμιάσις τῶν πεζοδρομίων καὶ τῶν μακροκρατίστον οἰκιῶν, ἐπλησίασα τὸ κηροπήγιον πρὸς τὸ θεριώμετρον καὶ εἰδείκνω τούτο ἀκόμη ἀτιμώσακρον πυροῦ, ἀναπλάτων τότε, βλασφημιῶν, κροτῶν τὰς χεῖρας, ζῶνων ἀμειβῶσις τοῦ, πόδας καὶ στάζων ἰδρώτος, ἦνοιξα καὶ τὸ ἐναντι παράθυρον ὅπως κάλλιον ἀερισθῆ τὸ δωμάτιον: οἶμοι! ἐσημακτίσθη ρεῦμα, καὶ ἐδημιουργήθη κυριολεκτικῶς αἶρων. Ὁ εἰσπνεύσας ἐκ τῶν τισσάρων σημείων τοῦ ὀρίζοντος ἰσχυρὸς ἀήρ, αὐτὸς ἐκείνου ὃν οἱ ποιηταὶ ἀποκαλοῦσι ζεῖδωρον αἶραν, ἐπήνεγκε καταστροφᾶς: αἱ ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐφημερίδες καὶ τὰ φυλλάδια, αἱ ἐπὶ τῶν τοίχων εἰκόνες, τὰ φορέματα, οἱ πῖλοι, τὰ πάντα ἐλάμβανον παντοίας διευθύνσεις καὶ ἐτραχον ὁ δυστυχῆς ὅπως προλάβω τὴν πετήσιν αὐτῶν, φερόμενος μᾶλλον ὑπὸ τοῦ φυσικομένου κλιῶνός μου ἢ τρέχων, ὅπως καὶ αὐθις κλείσω ἐν τοὺς ἀγῶνας τῶν παρῶντων, ὅτε δευτέρᾳ πνιχῇ ζεφύρου με ἐσθύσε τὸν λυχνον, καὶ εὐρέθη ἀπέναντι τῆς ἀνεπαρκούς φωτοβολῆς τῶν διαφανῶν κυανῶ ὄλου! Ἡ χάρις νὰ φιλοσοφῶ ἐπὶ τῆς κλιῶνῆς τῶν Ἀττικῶν νυκτῶν καὶ τὰς διανοητικῶς μου σκέψεις διέκοπτε μόνον ζηρὸς βήξ, ἄμισον ἀποτελέσμα τῆς ἀναεώσεως τοῦ ἐν τῷ κοιτῶνί μου ὀζυγόνου. Αἱ ἐν τῷ σκότει παραγόμεναι ἰδέαι μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι φουκώτεραι, ὁ ἐγκέφαλος δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, καὶ ὑπαγορεύει ὑγιεστερᾶς θεωρίας: οἱ μονόλογοι εἰσὶν εἰλικρινεῖς, ὁ ἄνθρωπος μὴ βλέπων οὕτε τὸν αὐτῶν του, ἐξομολογεῖται θρησκευτικώτερον καὶ τελειότερον! ἐὰν δὲν ἐβομβύζον οἱ κῶνιπες καὶ ὁ εἰσδύσας καταστροφικὸς καὶ λιλαψ εἶχε καττορόθει ν' ἀποσιώξῃ τὴν λεγόμενα τῶν κατατρωγόντων με ψύλλων, ἵσως ἢ ἀνέμενον μέχρις ὀρθρου ἐν τῇ σκοτεινῇ ἐκείνῃ ἀπομονώμεν, ἔχων μόνον μάρτυρα τῶν πράξεων μου τὸν Ἀττικὸν οὐρανὸν τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ τὰ ζωῖα δὲν ἀγαποῦν τὴν θεῖαν τέχνην καὶ ἡ πειρακτικὴ ἀδωπραγία τῶν μικροσκοπικῶν ἐχθρῶν μου με κατεδίωκεν ἀπηνῶς. Ἀπεράσιμα νὰ κατὰ λίπῃ ὕπνου καὶ φιλοσοφίαν. Ἐνεδύθη ἐν τὸ σκότος καὶ ἐξῆλθον ὁ ἀνοικτός ὀρίζων δὲν ἀνέγεται ἐντομα καὶ ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τῆς φύσεως, ἵσως θὰ εὐρισκον τὴν ἀνάπαυσιν ἐκείνην, ἣν τοσοῦτον σκληρῶς μοὶ ἠρνεῖτο ἡ ἐντομοβόρυτος φωλεὰ μου.

εἶπον, ἐντομοβόρυτον ἰσγίν. Ἐπεθύμου εἰ δυνατόν ὁ Θεὸς τῆς καταστροφῆς νὰ μοὶ προχέωρει προσωρινῶς τὴν κραταιάν του δεξιάν καὶ ὑπαιχνοῦμένην νὰ μὴ καταστρέψω οὕτε τὴν ἐπιπολάζουσαν κηλίαν, οὕτε τὰς κοινωνικὰς ἀθλιότητας, οὕτε αὐτὴν τὴν προδοτικὴν κυβέρνησιν. Ἡ βρωτολογίῶς μου ἰσχύς θὰ ἐξήσκει τὴν ἐπιρροήν της μόνον κατὰ τῶν κωνόπων, τῶν ψύλλων καὶ τῶν ἡρέμων κορέων! Ἄλλως τε θεωροῦ καὶ τὰ ἐντομα ταῦτα περιττά, μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, ὑπὸ τῶν μὴ ἐνοχληθέντων παρ' αὐτῶν, ἐὰν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι! Ἄλλ' ἐν τῶν εὐαριθμῶν τῆς προτευούσης ὄραλογίων ἤγγελε τὴν ὄραν. Ἦτο ἡ 2 μετὰ τὸ μεσονύκτιον! ὁ κόσμος ἐπέστρεφεν ἐκ τινος τῶν θεάτρων, ἀποκομιζῶν, καθ' ὅσον ἠδυνήθη νὰ κρῖνω ἐξ ὅσον ἤκουον καὶ ἐκ τῶν θεοβωδῶν γελῶτων, εἴτινες ἀντήχουν εἰς διευθύνσεις διασφόρους, φαιδρότατας ἀναμνήσεις ἐκ τῆς παρεσταθείσης «Μηδρείας». Δύο ὄρα τῆς πρωίας, ἐλαφρὸς ἕπνος ἤρξατο καὶ με κατακλιμῶν, καθήμενον ἐπὶ τῶν ἐν τῷ βασιλικῷ κήπῳ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος θρανίου, ὅτε ἀρχὴ φωνῆ Ἀαααα! με ἀφύπνισε με παλμούς σφοδρότατης ἐντάσεως! ἐνόμισα ὅτι ἐξερραγῆ ἐπακασίας, ὅτι ὁ Κεουσυλάκος διὰ τῶν ἀβασίλων αὐτοῦ εἰδήσεων εἶχε καττορόθει νὰ ἐλθρονίσῃ τὴν Βασιλείαν, καὶ μόνον μετὰ πεντάλεπτον συγκέντρωσιν ὄλων ἡμοῦ τῶν διανοητικῶν μου δυνάμεων, ἐνόμησα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀπλήθους ἀλλαγῆς σκοποῦ παρεσκευάζομένη καὶ αὐθις εἰς ὀλίγον ὕπνου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδωλοῦ, ὅτε οὐσοῖα πρωτοτύπου δυνάμεις ἐχώρησαν ἀποτόμως μέχρις ὑστάτων ρωθῶνων μου! ἐκενοῦτα προφανῶς γείτων καταδόθη καὶ οἱ χειρίζομενοι τὰς σχετικὰς μηχανὰς δὲν εἶχον λάθει ὅλα τὰ προσωλακτικὰ μέτρα, καὶ δὲ λοιμώδεις ἀναθυμιάσεις διεχυθήσαν ὑπὸ τὸν ἀστεροειντα οὐρανόν: εἰσῆσε καὶ ἐκείθεν ν' ἀπέλθω καὶ πάλιν ἐστράτην πρὸς τὰς εἰκίας ἀκτάς. Καταβεβλημένος, καταπεπνημένος ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ καμάτου δὲν ἠδυνάμην πλέον ν' ἀνθῆξω καὶ κοιμηθεῖς ἐπὶ τέλους ὠνειρεύθη τὰς Ἀττικὰς νύκτας ὅπως περιέγραψαν αὐτάς οἱ μουσοληπτικὸι ποιηταὶ με ἀδάμαντας, με σαρπείρους, με χρυσὰς ἀκτίνας καὶ ἀργυρολαμπεῖς ἐκτάσεις, φυσικῶ τῷ λόγῳ ἄνευ κωνόπων, ἄνευ ψύλλων καὶ κορέων, ἄνευ κόνους καὶ σφοδρῶν ἀνέμων καὶ κατ' εὐτυχῇ συμπτώσιν ἄνευ ἀλλαγῆς στρατιωτικῶν σκοποῦ καὶ καθαρισμοῦ καταδόθη!

Ὅτε ἐξυπνήσα διεκρινον ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν τὰ προφανῆ ἴχνη τῆς κακοποιεῦ ἀπολαύσεως τῶν ἐντόμων σαλπικῶν καὶ δὲν ἠδυνήθη παρὰ νὰ ἐξαγάγω τὸ ἐξῆς ἀτυχῆς συμπέρασμα, τὸ ὅτι οὐκ ἀμειβῶμαι ἄν δυνήθῃ τις ἐπιτυχῶς ν' ἀμειβῶσθῆσῃ, ὅτι τὰς Ἀττικὰς νύκτας, ὡς περιέγραψαν αὐτάς οἱ καλλιπεῖς λογογράφοι, μόνον καθ' ἡρέμους ὕπνου καὶ ἀνευρεόμενος δύναται τίς νὰ ἀπολαύσῃ!

A. I. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

“ΑΝΤΙΟΠΗ,”

(ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΗΡΑΣΕΙΣ ΠΕΝΤΕ)

ΥΠΟ Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Επικαιρίες παραδόσεις, ιστορικοί χαρακτήρες ή ιστορικά και βιοτικά γεγονότα δυσχερέστατα καθυποβάλλονται εις δραματοποιήσιν, δυσηώς αντίσταται εις υποταγήν, ή δε καταπόνησις αὐτῶν ἐπισπᾷ τὸν θαυμασμὸν ὡς ή ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου δάμασι τοῦ Βουκεράλα.

Ἐκ τῶν τοιούτων μύθων εἶνε καὶ ἡ τῆς Ἀντιόπης. Ὅπως κριθῆ λοιπὸν ή δραματοποιήσιν δύναμις καὶ τέχνη τοῦ ἐπιφανοῦς Ἀσβιδίου ποιητοῦ, εἶνε ἀνάγκη νά διακριθῶθι ἂν ἐκ διεσπαρμένης ἀκτεργάστου ὄλης, ἰδίᾳ ὄλης ἐμπνεύσει, ἐπιλοτέγγησθε τὸ περιεχόμενον ἔργον τοῦ ή ἂν ψικεδοῦμεν ἐπὶ παλαιῶν θεμελίων, εὐκρινῶς διαγραφόντων καὶ τὸν ρυθμὸν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἄλλοτε κτερίου, παραλαβόν καὶ ἐκ τῶν παρερριμένων ἐρείπειων.

Ἄς μοὶ ἐπιτραπῆ βραχυτάτη ψυχολογικὴ παρέκβασις. Εἰσελθόμεν πρὸς στιγμήν εἰς τὸ πνευματικὸν ἐργαστήριον τοῦ δραματικοῦ ποιητοῦ. Πραξίς τις ή διήγησις ἐμποεῖ ἰσχυρὸν καλολογικὴν ἐντύπωσιν εἰς αὐτὸν καὶ ἐμπνέει εἰς παραγωγὴν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἀρχεται βλαμιαία, ὑπὲρ μὲν βουλητῆ καὶ συνειδητῆ, ὑπὲρ δὲ λεληθητῆ ἐργασίᾳ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ δραματοποιῦ. ἐκ τοῦ ληθηθέντος ὕλικου ἀπομακρύνονται τὰ τυχαία καὶ τὰ ἄσχετα, προσάγονται καὶ προστιθενται τὰ συναφῆ, διὰ τῆς ἀφορητικῆς δὲ καὶ ἐπιδιοριστικῆς ταύτης ἐνεργείας τῆς φαντασίας συναπαρτίζεται καὶ δημιουργεῖται νέα ἐνόησις, νέα πραγματικότης, φέρουσα τὸν τύπον τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ ποιητοῦ. αὕτη μέλλει νά προσδώσῃ τῷ δραματοποιῷ εἰς τὸ ὅλον ἔργον ή δέσις, ή λύσις, τὸ ἦθος, ή λέξις τῶν προσώπων, ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς κεντρικῆς ιδέας.

Ποία τις εἶνε ή κορυφαία ἐργασία τοῦ κ. Βερναρδάκη ἐν τῇ Ἀντιόπῃ, τῇ τεχνικῶς ἀρίστη τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ; εἰδέσθε νά ἐργασθῆ δραματοποιῶς, νά παραγάγῃ ἐξ ὑπαρχῆς τὸ δραματικὸν αὐτοῦ καλλιτέχνημα, ή εὖρεν ἑτοίμον, ἔστω καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τὴν οἰκονομίαν καὶ περιτέγνωσ συνεπλήρωσε τὸ παραδεδομένον ὅλη σχῆμα;

Τῆς Ἀντιόπης τὴν ὑπόθεσιν ἐδραματοποίησεν ὁ Εὐριπίδης καὶ κατ' αὐτὸν ὁ Ἐννιος, ὡς εἶπε δ' ἔχει κατὰ τὸν Ὑγίνου ὁ μῦθος τῆς εὐριπιδείου τραγωδίας. Ἡ Ἀντιόπη, θυγάτηρ τοῦ Νυκτείου, ἐγκυος ἐκ τοῦ Διὸς γενομένη, φεύγει εἰς τὸν Κιθαιρώνα ἐκ φόβου μή τιμωρηθῆ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Ἀφ' οὗ δ' ἔτεκε διδυμὰ καὶ ἐξέθηκεν αὐτὰ ἀπέρχεται εἰς Σικυώνα μετὰ τοῦ Ἐποπιῶς, μεθ' οὗ τυχαίως συνηγάθη, καὶ γίνεται σύζυγος αὐτοῦ. Ὁ Νυκτεὺς θνήσκων ἐκ τοῦ αἰσχυροῦ

ἀφίνει ὑστάτην παραγγέλιαν εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ διάδοχον Λύκον νά θανατώσῃ τὸν Ἐποπιῶν. Ὁ Ἐποπιῶς θανατοῦται, ἡ δ' Ἀντιόπη ἀγεται εἰς Θῆβας, καθειργνύεται καὶ ὑφίσταται μυρίας βασάνους ὑπὸ τῆς Δίρκης, τῆς συζύγου τοῦ Λύκου. Τέλος παρέχεται εἰς αὐτὴν ἀσφαλίς πρὸς ἀπόδρασιν. Ἐργεται πρὸς τοὺς υἱοὺς τῆς, ἀλλ' ὁ Ζῆθος δὲν δέχεται αὐτὴν, ἐκλαμβάνων ὡς δούλην. ή Δίρκη ήτις ἤλθεν εἰς τὸν Κιθαιρώνα διὰ βαρβαρικὴν ἐροτήν, προστάσσει νά συλληθῆ ή Ἀντιόπη. ἀλλ' ἐλευθερῶται ὑπὸ τοῦ Ζήθου καὶ τοῦ Ἀμφιῶν, οἵτινες ἐμαθεν τὴν καταγωγὴν τῶν παρὰ τοῦ ἀναβρέφαντος αὐτοῦ ποιμένων καὶ τῆς συζύγου τοῦ ή δὲ σκληρὰ Δίρκη ὑφίσταται τὸν θάνατον, ἂν αὕτη ἐσκόπει νά ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν Ἀντιόπην διὰ τοῦ Ζήθου καὶ τοῦ Ἀμφιῶν, προσδένεται ὑπ' αὐτῶν τούτων εἰς τὰ κέρατα ἀγρίου ταύρου καὶ διασπᾶται ὀδυνηρῶς.

Τὴν φοβερὰν καὶ δραματοικωτάτην τχύτην σκηνὴν ἀπεικονίζει, ὡς γνωστὸν, ὁ λεγόμενος Φαρνάκος ταῖρος, τὸ μονόθρον συμπλέγμα τῶν ἐκ Τράλλων Ἀπολλωνίου καὶ Ταυριάκου τὸ περίφημον τοῦτο ἔργον τοῦ Ροδίου ἐργαστήριου καταπλήσσει καὶ διὰ τὴν τὸλημν τῆς ἐπινοίας καὶ διὰ τὴν ἐντασιν τῆς ἐκφράσεως καὶ τῆς ἀληθείας. Τὸ φοβερὸν δῶμα τελεῖται ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνας, — ἂν εἰκονίσει ή βᾶσις τοῦ συμπλέγματος διὰ τοῦ τραγῆος ἰδῶστος καὶ τῶν ἀποτόμων βράχων, — ἐν ὧρα βαρβαρικῆς ἐροτῆς, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν κατὰ γῆς κειμένων στεφάνων καὶ τοῦ βαρβαρικοῦ ἑστεφανωμένου μικροῦ ποιμένου. Ὁ ρωμαλέος Ζῆθος σῦρει τ ν Δίρκην πρὸς τὸν ἀδάμαστον ταῦρον αὕτη δὲ στρέφει ἱεστικά βλέμματα πρὸς τὸν κρατοῦντα τὸ φοβερὸν ἡθρὸν Ἀμφιῶνα, μᾶλλον εἰς τὸν ποιητοῦ τὴν τρυφερωτέραν καρδίαν ἐπιπέσουσα ὀπίσω τοῦ Ἀμφιῶν, ἵσταται ή Ἀντιόπη, αὐστηρὰ καὶ ἀπαθῆς μάρτυς τῆς παρεχόμενης αὐτῇ ἐκδικήσεως.

Τὴν μαρμαρίνην ταύτην τραγωδίαν, ήτις εἶχε χαραχθῆ ἀναγλύφως καὶ ἐπὶ στυλοπινακίου τοῦ ἐν Κιζύκῳ ναοῦ τῆς Ἀπολλωνίδος, εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ ἐπιγραμματοποιός, ὁ φωνῶν πρὸς τοὺς Διὸς Λευκοπόλους κοῦρους:

Ἀμφιῶν καὶ Ζῆθε, δύο σκυλακέματα, Δίρκην κτείνετε τὴν δ' ὀλέτιν ματέρος Ἀντιόπας, δέξιμον ἦν πάρος εἶχε διὰ ζηλήμονα μῆνιν, νῦν δ' ἰετέτις αὕτη λίσσεται ὀδυρομένη. Ἄγε, καὶ ἐκ ταύροιο καθάπετε διπλακὰ σερῆν ὄρα δέμας σῦρει τῆδε κατὰ θυλόχου.

Παρὰ τῶν ἀρχαίων παρέλαβεν ὁ κ. Βερναρδάκης καὶ τὸ ἦθος τοῦ Ζήθου καὶ τοῦ Ἀμφιῶν, τὸ ὅποιον μετὰ τέχνης πολλῆς χρησιμοποιεῖ εἰς τῆς τραγωδίας αὐτοῦ τὴν πλοκήν. Ἐν τῇ σιγῇ τοῦ Κιθαιρώνας διάφοροι διεισορόθησαν οἱ διδυμοὶ ἀδελφοί. Ὁ Ζῆθος ἐγένετο ρωμαλέος, τραγῆς καὶ σκληρὸς (severus κατὰ τὸν Ὁράτιον, durus κατὰ τὸν Προπέρτιον, trux κατὰ τὸν Σενέκαν), ἦτο δὲ ἀκάματος θρηυτῆς καὶ κτηνοτρόφος, ἐνῶ ὁ Ἀμ-

φιῶν, πρόστατος καὶ ἀπαλώτατος τὴν ψυχὴν (mollis κατὰ τὸν Προπέρτιον), ἠγάπα περιπαθῶς τὴν λύσαν καὶ τὸ ἄσματόσον ὁ ἐξήρθη ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τῇ Ἀντιόπῃ αὐτοῦ καὶ ὑπ' ἄλλων ἐπειτα συγγραφέων ή ἀντίθεσις αὕτη, ὡστε οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐγένοντο σύμβολα τοῦ μουσικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ καὶ βαναυσικοῦ καὶ πρακτικοῦ πνεύματος καὶ βίους. Καὶ ἐν τῷ συμπλέγματι τοῦ Φαρνακίου ταύρου εἶνε αἰσθητῆ ή ἀντίθεσις τῶν χαρακτήρων τῶν δύο ἀδελφῶν. ἀλλ' ἰδίως καταφαίνεται ἐν τῷ θαυμασίῳ ἀναγλύφῳ τοῦ Palazzo Spina, ἐν ᾧ ὁ ἀθλητικὸς καὶ γυμναστὴς Ζῆθος κἀθεται ἐπὶ βράχῳ παρὰ τὸ ἄγαλμα τῆς τοξοφόρου Ἀρτέμιδος, τὸν θρηυτικὸν αὐτοῦ κῦνα παρὰ πόδας ἔχων, ὁ δὲ Ἀμφιῶν, ἀπαλὸς καὶ εὐμελῆς νεανίας, εὐγενέστερος τὴν μορφήν, ἦν ζωογονεῖ καὶ φωτίζει ἐνδθεν ὁ νοῦς, κρατεῖ δὲ τῆς δεξιᾶς τὴν λύσαν.

Ἴδωμεν νῦν τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἀντιόπης τοῦ κ. Βερναρδάκη.

Α. ΚΟΥΡΤΙΑΝΗΣ

(Ἐπειτα τὸ τέλος).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΤΣΥΒΕΡΙ

[Συγγεγραμμένον ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.]

Τὰ γούρια.

Ἀφοῦ θέλοντας μή θέλοντας με ζαναστεφάνωσαν, ἐθγήκαμε ὄλοι ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαὶ καὶ ἐξεκινήσαμε νά πάμε τὸ νεῖο ἀντρώγυνο στὸ σπῆτι τοῦ γαμπροῦ. Πάλι τὰ νταούλια καὶ τὰ βιολιά ὀμπρὸς τριγυρισμένα σάν παντὰ ἀπὸ οὐλα τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ, ἔπειτα ἀκλουθαχῶν ὁ γαμπρός κ' ή νύφη πιασμένοι μπράτσος καὶ κικαρῶνοντας. Ἐνας ἀπὸ τοὺς συμπεθέρους τοῦ γαμπροῦ τὸν ἐκρατοῦσε μπράτσος καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπεθέρους τῆς νύφης τὴν ἐκρατοῦσε τὸ ἴδιο, ὡστε τοὺς εἶχαν στῆ μέση καὶ τοὺς ἐπάγγαιναν. Ὑστερα ἀπὸ τοὺς νεόνυφους ἀκλουθαχῶν ὁ κουμπάρος καὶ ὁ παρακούμπάρος καὶ ὕστερα ἐρχόμεστε εἰμεὶς οἱ ἄλλοι ὄλοι σουροῦκ μουροῦκ. Καθῶς ἐφτάσαμε στὸ σπῆτι εἶδα πάλι τὰ ἀσερνικά παιδιὰ ἀπάνω στὰ κεραμηῖδια καὶ ἐκρατοῦσαν τὰ κόσκινα. Ἐκατάλαβα πῶς θά μᾶς ἀρχίζαν στὸ φασουλοβόλημα καὶ ἐτραβήχτηκα στὴν ἀκρη. Μά δὲν ἐγενεῖ τὸ ἴδιο. Ἄμα ἐφτάσαμε ὀμπρὸς στὴν πόρτα ἐσταθήκαμε οὗλοι καὶ ὁ κουμπάρος με τὸν παρακούμπάρο ἐπῆραν τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφη καὶ τοὺς ἐπῆξαν σ' ἕνα μεγάλο λιθάρι, ὅπου εἶχαν βαλμένο ἐκεῖ διπλα στὴν πόρτα καὶ τοὺς εἶπαν καὶ ἐπάτησαν ἐπάνω στὸ λιθάρι αὐτὸ τὰ δεξιὰ τοὺς πόδια, στεκούμενοι ὁ ἕνας ἀντικρῦ τοῦ ἄλλου καὶ κρατῶντας τὰ δεξιὰ τοὺς χέρια σφιχτά. Ὅτενες ή μητέρα τοῦ γαμπροῦ εἶπε δυνατὰ:

Ἐσὲν τὸ βράχο τὸ γερὸ νά εἶστε στερωμένοι καὶ δοο ζῶτε τὰ βουτὰ νά ζήσετε στὸν κόσμιο.

Ὑστερα ἕνα ἀπὸ τὰ ἀσερνικά παιδιὰ τοῦ ἦταν στὰ κεραμηῖδια τοὺς ἐρριξε στὸ κεφάλι δύο φουχταὶ ριζὲ καὶ ή πεθερὰ εἶπε:

Ἐσὲν τὸ ριζὲ πάντοτε νά εἶστε εὐεχρισμένοι καὶ ὁ χαλκὸς στὰ χέρια σας νά γίνεται χρυσοῦρι.

Ἐπειτα τὸ ἄλλο ἀσερνικό παιδιὸ ἐρριξε ὀμπρὸς τοὺς με δύναμι ἕνα ρόδο, τὸ ὅποιον ἐσκασε καὶ ἐσκόπησαν τὰ σπῆριά του τριγύρω τοὺς καὶ ή πεθερὰ εἶπε πάλι:

Ὅπως σκορπᾶτε τὰ σπῆριά τριγύρω σας τὸ ρόδον ἀγρόνια καὶ διαγύρω τὸ σπῆτι νά γιωμῖστε.

Ὑστερα τὸ ἄλλο ἀσερνικό παιδιὸ τοῦς ἔρρανε με καρύδια, ἀμυγδαλά καὶ φουντούκια καθρισμένα καὶ ή πεθερὰ εἶπε ξανά:

Ἐσὲν φουτονκαμυγδαλά, καρύδια διπλασμένα ἀδελφωμέναις ή γυναικῶν τῶν δύο σας νά ἦναι.

Ἐπειτα ή γρηὰ πεθερὰ, σῦρωντάς τοὺς ἀπὸ τὰ χέρια, τοὺς ἔφερε καὶ τοὺς ἀνέθεσε στὸ πρῶτο σκυλοπάτι τοῦ σπῆτιοῦ καὶ ἐκεῖ ἕνα ἄλλο ἀσερνικό παιδιὸ ἔφερε ἕνα ποτήρι γεμάτο μέλι καὶ ή πεθερὰ τοὺς ἔβαλε στὸ στόμα ἀπὸ μιὰ κουταλιά καὶ εἶπε:

Ἡ γλῶσσα νά εἶναι στὴν καρδιά ή γλῶσσα καὶ πάντα γλῶσσας νά ἔχετε σὲ οὐλή τῶ ζωῆ σας

Ὑστερα τοὺς ἐμπασε μέσα στὸ σπῆτι καὶ ἐμπήκαμε καὶ ὄλοι εἰμεὶς οἱ προσκαλεσμένοι καὶ ἐκάτσαμε γύρω-γύρω ἄλλοι ὄρθι καὶ ἄλλοι σὲ καθίσματα. Ὅτενες ή νύφη καὶ ὁ γαμπρός ἐγύρισαν σ' ὄλους καὶ τοὺς ἐχαιρέτησαν εὐχόμενοι κ' ἀπὸ καρδιά τους καὶ ἐφιλήσαν τὸ χεῖρ ὄλων τῶν παντρευμένων ἀσερνικῶν καὶ θηλυκῶν. Ἀφοῦ ἐτέλειωσε κ' αὐτὸ ἤρχισαν τὰ κέραματα καὶ ή εὐχαίς.

— Στὴν ὑγεία σας, συμπεθέροι, νά μᾶς ζήσουν.

— Κι' ἀπὸ καρδιά σου, συμπεθερε, σπολάκητη.

— Ἐβίβα! συμπεθέροι νά εἶναι στερωμένοι.

— Ἐβίβα παλληκάρη μου καὶ στὰ δικά σου.

— Γετὰ σας, χαρούμενοι καὶ καλοκαρδιμένοι.

— Ἀμήν! νά δώσῃ ὁ Θεός.

— Ἐβίβα κυρ Γεώργη, νά τοὺς χαίρεισαι, καλοὺς ἀπογόνους, καὶ διαέγγονα.

— Εὐχαριστῶ κυρ Θωμᾶ μου καὶ στὰ παιδιὰ σου.

Ἀφοῦ ἐξεμπέρισε καὶ τὸ κέρασμα, ὄλο τὸ συμπεθερολόγι τῆς νύφης ἔφυγε καὶ ἐσκόρπισε. Ἐπῆξαν μονάχα τὸ σπῆτι τῆς μάννας τῆς νύφης οἱ στενοὶ συγγενεῖς τῆς καὶ τῆς ἔκαναν συντροφιά γιὰ νά τὴν παρηγορήσουν. Ἐμειναν ἐκεῖ ὡς πέρα ἀπὸ τὰ μεσανυχτὰ ὡς πού νά ἰδοῦν τὸ σκοπὸ τοῦ γάμου ἂν θά γενότανε. Σ' ὄλον αὐτὸν τὸν καιρὸ δὲ, ἔλεγαν οὔτε τραγοῦδι οὔτε τίποτε, μόνον θυλοῦσαν σιγά σιγά σάν νά εἶχαν λειψανο ὀμπρὸς τοὺς. Στῶ γαμπροῦ ὄμως ἔδινε κ' ἔπερε τὸ τραγοῦδι κ' ὁ χερὸς ὡς θά ἰδοῦμε παρακάτω.

Τὸ τραπέζι τοῦ γάμου

Στῶ γαμπροῦ ἐμειναν οἱ συμπεθέροι του, ὁ κουμπάρος με τοὺς συμπεθέρους του καὶ μερικὸι προσκαλεσμένοι στὸ τραπέζι τοῦ γάμου. Σὲ λίγο τὸ τραπέζι ἐστρώθηκε. Γύρω, γύρω στὸ σπῆτι ἔστρωσαν ἀντρωμῆδες καὶ κηλίμα καὶ τσίγγαις καὶ ἀπάνω σ' αὐτὰ τὴν ταυλομεσάρα (τραπέζιζομαντύλο) μακρῶ, μακρῶ καὶ στενοῦ ποῦ ἐργότανε βόλτα σ' ὄλους, ἔπειτα γύρω, κολλητὰ στὸν τοῖχο, ἔβαλαν μαξιλιάρια γιὰ νά καθῆσουν καὶ ἀφοῦ ἐκάθησαν ὄλοι ἐξάπλωσαν τὸ βραγιόλι (πετσέτα) στὰ γόνατα ὄλων. Καὶ τὸ βραγιόλι ἦταν στενοῦ στενοῦ καὶ μακροῦ καὶ ἔφερε γύρω σ' ὄλους. Ὅμως στὴν ἀπάνω μεριά τοῦ σπῆτιοῦ εἶχαν βάλλει ἕνα σπορᾶ (τραπέζι χαμηλὸ καὶ στρογγυλὸ) με χωριστὸ τραπέζιζομαντύλο καὶ πετσέταις καὶ γύρω, γύρω σκαμνιά καὶ μαξιλιάρια γιὰ νά κάτσουν οἱ τρανοὶ προσκαλεσμένοι. Μαζὶ μ' αὐτοὺς μᾶς ἔβαλαν κ' ἔμας. Ὁ γαμπρός, ή νύφη καὶ δύο, πρεῖς ἄλλοι συγγενεῖς ὄρηστούσαν τοὺς προσκαλεσμένους, στοὺς ὅποιους ἔδιναν φραγγτά, κρασί καὶ ὄ,τι ἄλλο ἤθελαν. Θέλετε νά ἰδῆτε τὸ μενοῦ; Νάτο:

- Κρέας με ριζὲ.
- Κρέας με κολοκυθάκια.
- Κρέας με μπάμακας.

Κρέας με πατάταις. Ὑπὸ ἄρνι τῆς σουβλάς. Ὑπὸ τουλουμισο.

Ἀγλάδια καὶ βερικουκα. Ἄν καὶ δὲν ἦταν γραστὸ τὸ μενοῦ, ὡστε νά ἔξη κανεὶς τί θά τοῦ δώσουν νά φάγη, ὄμως ὁ κάθε προσκαλεσμένος τὸ εἶδεν, γιὰτὶ σὲ μιὰ ἀκρη τῆς αὐλαῆς ἔβραζαν τὰ καζάνια καὶ παρέκει τὸ ἄρνι ἐγύριζε στὴ σουβλά καὶ τὰ ἐγύρισαν οἱ προσκαλεσμένοι ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Ὁ καθένας βέβαια καταλαβαίνει πῶς ἐβράζα τὴν ὄρεξί μου γιὰ τὸ ψητὸ τῆς σουβλάς, τὸ ὅποιο ἦτανε ζίντες.

Ὅλοι ἐφάγαμε με ὄρεξι καὶ χαρὰ καὶ ἦπικα με τὸ παραπάνω, γιὰτὶ θέλοντας καὶ μή θέλοντας πίνει κανεὶς κἄτι παραπάνω με τῆς εὐκαίς τοῦ ἐργεται ή μια ἀπάνω στὴν ἄλλη σὰ σφαιραὶς πελυδῶλου. Ἄμα τὴν ἐτελοῦσαμε καλὰ ἀρχίνεσε τὸ τραγοῦδι με τὰ βιολιά τοῦ πάγαινε κλπῶς. Ὅτενες ἐπειδὴ παράγωτε τὸ κακὸ ἀπὸ τὸ πιστὴ καὶ ἐσθεδόμενα μή λάχει καὶ γένει καὶ κανένας κανῶς, ὅπως πάντα γένεται, ἐπῆρα τὴ μακροτίσσα νά σύνομε. Μά πού μᾶς ἄφιναν. Με τὰ πολλὰ με ἄφισαν νά πάγω τὴ γυναικά μου στὸ σπῆτι μου καὶ νά ζαναγυρίσω. Γιὰ νά εἶναι μάλιστα βέβαιος μᾶς συνώδεψε καὶ ὁ κύρ Λιᾶς με τὸν ὅποιον ἐγυρίσαμε μαζὶ καὶ ἐξάκολουθήσαμε τὸ γλέντι ὡς τὰ μεσανυχτὰ. Ὅτενες τὸ ἐγαλάσαμε γιὰ ν' ἀφῆσομαὶ μονάχους τοὺς νεόνυφους. Τοὺς ἐκαλονυχτήσαμε λοιπὸν, ἀφοῦ τοὺς ἐγυμῖσαμε με εὐκαίς καὶ με τὰ βιολιά μπροστὰ ἐπήγαμε σ' ἕνα ἀντικρῶνο μαγαζὶ γιὰ νά ἐξακολουθήσομε τὸ γλέντι.

Ἡ μάννα καὶ ή συμπεθερὰς τοῦ γαμπροῦ μάνη, μάνη ἐπάστρεψαν ὅπως κ' ὅπως τὸ σπῆτι, ἔστρωσαν τὰ νυφάκια στρωπίδια κατὰ γῆς, ἔβαλαν ἀπάνω σ' αὐτὰ καὶ ἐκλιστήκαν ἀγόρια, ἐκαλονυχτήσαν τοὺς νεόνυφους καὶ ἐθγήκαν νά πᾶν νά κοιμηθοῦν ή στὴν αὐλαή ή σ' ἄλλα σπῆτια. Ἐμειν στὸ μαγαζὶ ἐκαρτεροῦσαμε κἄτι γλεντώντας καὶ γι' αὐτὸ περιμένετε καὶ σεις στὸ ἄλλο φύλλο νά μάθετε τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ γάμου καὶ αὐτὸ τὸ κἄτι.

ΝΙΚ. Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΜΟΥ

Γεωργίω Σφήκα

Εἶχε καρδιὰ παράπολυ μεγάλη, Εἶχε ὁ φτωχὸς ἀπέραντη ψυχὴ Κ' ἔγυρε ἐψῆς τὸ κάτασπρο κεφάλι Τὸν ἔπνο τὸ στεροῦ νά κοιμηθῆ.

Κ' ἐνῶ γεμάτος πόνο ἀκολουθοῦσα Τὴν κατάμαυρη κάσα τὴ φτωχῆ, Κι' ἄλλο νεκρὸ κλεισμένο ἐκεῖ θηνοῦσα Πόχυνε φῶς 'ς τὴ δόλια μου ψυχῆ.

Τὸ παγωμένο σῶμα λυπημένος Ἐσίμωσα κ' ἐψήλασα θερμὰ. Πόσο μ' ἐμένα ὁ γέρο πεθαμμένος Ἦταν δεμένος πάντοτε σφιχτὰ.

Ἐφθόσαμε 'ς τὸ μνημα καὶ 'ς τὸ χῶμα Ἐστάθηκα γυρτὸς χωρὶς λαλιὰ Κ' ἔθαψα ἐκεῖ τοῦ γέρου μου τὸ σῶμα Καὶ τὰ πρῶτὰ μου χρόνια τὰ χρυσοῦ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΥΔΟΚΗΣ

ΟΝΩΡΙΟΥ ΒΑΛΖΑΚ

ΤΟ ΕΡΥΘΡΟΝ ΠΑΝΔΟΧΕΙΟΝ

[Συνέχεια].

«Καθ' ἦν στιγμήν διέβη ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου, ἔβρισαν, ἀγνώστου, τὸ πικρὸν καὶ μελαγχολικὸν μειδιάμα παράφρονος, ἐπανερίσκοντες συγγάδα λάμπιν λογικῆς. Τὸ μειδιάμα αὐτὸ δὲν ἦτο βεβήκως μειδιάμα ὁλοφάνου.

«Ὅταν εἶδον τὸν δεσποφύλακα, τὸν ἠρώτησα περὶ τοῦ νέου τοῦ δεσποῦ.

«— Δὲν ὠμίλησεν ἄφ' ὅτου βρισκῆται ἐπὶ τὸ καλλί του. Κάθεται, μὲ τὸ κεφάλι κρυμμένο μετὰ τὰ ὄψα τοῦ χέρι, καὶ κοιμάται ἢ συλλογίζεται τὰ διὰ τοῦ. Κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Γάλλων, ἡ δίχη του θὰ τελεώσῃ αὐρὸν τὸ πρῶν καὶ θὰ τουρεμισθῇ ἀπὸ διάστημα τῶν ἐκκοιτιοσάων ὠρών».

«Ἐμείνα τὸ ἐσπέρας ὑποκατω τοῦ παρὰ τοῦ δεσποῦ, κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα, κατὰ τὸ ὅποιον μοι ἐπετρέπετο νὰ περιφέρωμαι εἰς τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς.

«Συνωμιλήσαμεν καὶ μοι διηγήθη ἀφελῶς τὸ συμβεβηκός του, ἀποκρινόμενος μὲ ἀρετὴν εὐθυκρίσιαν εἰς τὰς διαφόρους με ἐρωτήσεις.

«Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν συνδιάλεξιν, οὐδ' ἔγνων πλέον ἀμφιβολίας μοι ἀπέμεινε περὶ τῆς ἀθωότητος του.

«Ἐξήτησα, ἐπέτυχον τὴν ἄδειαν νὰ μείνω ἐπὶ τινος ὄρας πλησίον του.

«Τὸν εἶδον λοιπὸν ἐπανειλημμένως, καὶ ὁ πτωχὸς νέος μὲ κατέστησε μέτοχον ὄλων τοῦ τῶν σκέψων. Ἐθεώρει ἐαυτὸν ἀθῶον ἄμα καὶ ἐνοχλόν. Ἐνθυμούμενος τὸν φρικτὸν περσικὸν εἰς τὴν ἐσχὲ τὴν δύναμιν ν' ἀντιστῆ, ἐροῦσατο μήπως ἐξετέλεσε, καθ' ἣν ὄραν ἐνομιμάτο καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρειαν ὑποδικαστικῆς κρίσεως, τὸ ἐγκλημα τὸ ὅποιον ἀνερίσκοντες, ἄφρονος ὦν.

«— Ἄλλ' ὅ συντρόφῳ σας ; τῷ εἶπον.

«— Ὡ! ἀνέκραξε μετὰ ζήσεως, ὁ Γουλιέλμος εἶνε ἀνίκανος...

«Οὐδὲ κἄν ἤξιωσε νὰ περῶσῃ τὴν φράσιν του. Εἰς τοὺς θερμούς τούτους λόγους, πλήρης νεύτητος καὶ ἀρετῆς, τῷ ἐθίψα τὴν χεῖρα.

«— Ὅταν ἀρπυνίσθη, ὑπέλαθεν, ἐπρόμαζεν ἀναμφιβόλως, ἡ κεφαλὴ του ἐπαράχθη, ἐτρέπα εἰς ρυτίην».

«— Χωρὶς νὰ σὲ ἀρπυνίσῃ, τῷ εἶπον, ἀλλὰ τότε ἡ ὑπεράσπισίς σου θ' ἀποβῇ εὐκλεῖς, διότι ἡ βαλίτζα τοῦ Βάλνερφ δὲν θὰ ἐκλάπη».

«Τότε ἀνέλιθον εἰς δάκρυα.

«— Ὡ! ναί, εἰμαι ἀθῶος, ἀνέκραξε. Δὲν ἐροῦσεσα. Ἐνθυμοῦμαι τὰ ὄνειρα τὰ ὅποια ἐβλέπα. Συνέπαιζον μὲ τοὺς συμμάχητάς μου. Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐκδοῦν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τοῦ ἐμπόρου, ἐν ᾧ ἀνερίσκοντες ὅτι ἐτρέχον.

«— Εἶτα, μετ' ἄρας τὰς ἀναλαμπὰς ἐλπίδος, αἵτινες ἐκ διαλειμμάτων τῷ ἐνέπνεον γαλήνην τινά, ἠσθάνετο πάντοτε ἐαυτὸν συντετριμμένον ὑπὸ τὸ βάρος τύψεως. Εἶχε πραγματικῶς ὑψώσει τὸν βραχίονα ὅπως ἀποκόψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐμπόρου. Ἀνέκρινεν αὐτὸς ἐαυτὸν καὶ δὲν εὗρε τὴν καρδίαν του καθαρὰν, ἀρῶν εἶχε διαπράξει τὸ ἐγκλημα νεερώς.

«— Καὶ ἐν τούτοις εἰμαι καλός ! ἀνέκραξεν, ὡ ταλαίπωρὸν μητέρα μου ! Ἴσως τὴν σκεπάζῃ αὐτὴν πάλιν τὰ χαρτὰ τῆς ἀμέριμνῃ μὲ τὰς γειτόνισάς της στήν μικρὴν μας σάλα. Ἐὰν ἤξευρε μόνον ὅτι ἐσθήκωσα χεῖρὶ διὰ νὰ δολοφονήσω ἄνθρωπον... ὦ! ὦ! ἀπέθνησκε ! Καὶ εἰμαι φυλακισμένος, κατηγορούμενος ὅτι διέπραξα ἐγκλημα. Ἄν δὲν τὸν ἐσκότωσα αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, θὰ σκοτώσω ἐξάπαντος τὴν μητέρα μου !»

«Εἰς τὰς λέξεις ταύτας δὲν ἐκλαυσεν, ἀλλ' ἐμψυχούμενος ὑπὸ τῆς παροδικῆς καὶ ζοφρᾶς ἐξάψεως, τῆς διακρινούσης τοὺς Πικροδύς, ὠρῆσε πρὸς τὸν τοίχον καὶ ἂν δὲν ἐπρόσβηεν νὰ τὸν κρατήσω, θὰ συνέτριβε τὴν κεφαλὴν του.

«— Περιμένε νὰ γίνη ἡ δίχη σου, τῷ εἶπον. Θὰ ἀθωωθῆς, εἰσαι ἀθῶος. Καὶ ἡ μητέρα σου...»

«— Ἡ μητέρα μου, ἀνέκραξε μετὰ μανίας, θὰ μάρτυρῃ τὴν ἐνοχοποίησίν μου πρῶτῃ ἀπ' ὅλους. Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις αὐτὸ συμβαίνει, ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα θ' ἀποβῆ ἀπὸ τὴν λύπην τῆς. Ἄλλως τε, δὲν εἰμαι ἀθῶος. Θέλειτε νὰ μάθετε ὅλην τὴν ἀλήθειαν ; Αἰσθάνομαι ὅτι ἀπόλεσα τὴν καρδίαν τῆς συνειδήσεώς μου».

«Μετὰ τὴν τρομερὰν ταύτην λέξιν, ἐκάθησεν, ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονάς του ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἠτένισε χαμῆς μὲ ὕψος σκυθρωπῶν.

«Τὴν στιγμήν αὐτὴν ὁ δεσποφύλαξ ἤλθε νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἀλλὰ, λυπούμενος διότι ἐγκατέλειπον τὸν συντρόφόν μου εἰς στιγμήν, καθ' ἣν ἡ ἀποθάρρυνσίς του μοι ἐφαίνετο ὅσον βεβήκω, τὸν ἔβλεψα φιλικῶς εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

«— Κάμετε ὑπομονήν, τῷ εἶπον, τὰ πάντα θ' ἀποδώσῃ κατ' ἐσχέρην, ἴσως. Ἄν ἡ φωνὴ ἐντίμου ἀνθρώπου δύναται ν' ἀποσοδῆσῃ τὰς ἀμφιβολίας σας, μάθετε ὅτι σας ἐκτιμῶ καὶ σας ἀγαπῶ. Δέχθητε τὴν φιλίαν μου καὶ ἀναπαύθητε ἐπὶ τῆς καρδίας μου, εἴν ἡ ἰδική σας εἶνε τεταραγμένη».

«Τὴν ἐπαύριον, εἰς δεκαπέντε καὶ τέσσαρες στρατιῶται ἤλθον ὅπως παραλάβωσι τὸν δόκιμον περὶ τὴν ἐνάτην ὄραν.

«Ἀκούσας τὸν ὑπὸ τὸν στρατιωτῶν προκληθέντα κρότον, ἐποσθετίθη» πρὸ τοῦ παρὰ τοῦ μου.

«Ὅταν ὁ νέος διέβη τὴν αὐλὴν, ἐστράφη πρὸς με τοὺς ὀφθαλμούς. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸ βλέμμα ἐκεῖνο, τὸ πλήρες σκέψων, προαισθημάτων, ἐγκαρτερήσεως

καὶ χάριτός τινος θλιβερᾶς καὶ μελαγχολικῆς. Ἦτο οἰκτὴ διαθήκη σιωπηλῆ καὶ ἐμφραστικῆ, δι' ἣς φίλος μετεβίβαζε τὸν ἀπολεσθέντα βίον εἰς τὸν ὑστατὸν τοῦ φίλου. Ἡ νύξ ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως πολὺ τραγικῆ, πολὺ μονήρης δι' ἐκεῖνον· ἀλλ' ὡσαύτως ἴσως ἢ ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ ἀποτυπωμένη ὀχρότης ἐκαρτέρει στωικῶν ἀπάθειαν, ἀντληθείσαν ἐκ νέας πρὸς τὸ ὑποκειμένον του ἐκτιμήσεως. Ἴσως εἶχεν ἐξαγινισθῆ διὰ μιᾶς τύψεως καὶ διελογίζετο ὅτι θὰ ἀπέπλυε τὸ σφάλμα του εἰς τὸ ἄλγος καὶ τὴν αἰσχύνην του.

«Ἐβάδιζε διὰ βήματος σταθερῶν καὶ ἀπὸ πρῶτος εἶχεν ἐξαλείψει τὰς αἰματηρὰς κηλίδας, δι' ὧν εἶχεν ἀκουσίως ρυπανθῆ.

«— Αἱ χεῖρές μου εἶχον μοιραίως βουτηγῆ εἰς τὸ αἶμα ἐνῶ ἐκοιμώμην, διότι ὁ ὕπνος μου εἶνε πάντοτε πολὺ παραχώδης, μοι εἶχεν εἶπει τὴν προτεραιάν μετὰ φρικτῶδους τόνου ἀπελπισίας.

«Ἐμαθον ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἐυφανισθῆ ἐνώπιον πολεμικοῦ συμβουλίου. Τὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα ὄφειλε τὴν ἐπισύσαν ν' ἀναλάβῃ τὴν πορείαν του, καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ δὲν ἠθέλε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Ἀνδερνάχην, χωρὶς προηγουμένως νὰ τιμωρήσῃ τὸ ἐγκλημα ἐπὶ τοῦ τόπου μάλιστα ὅπου εἶχε διαπραχθῆ...»

«Ἐμεινον ὑπὸ τὸ κράτος θανασίμου ἀγωνίας κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαρκείας τοῦ συμβουλίου τούτου.

«Τέλος, περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ Εὐτύχιος Μανιάν ἤχθη πάλιν εἰς τὴν εἰρητήν.

«Ἐκαμνον κατὰ τὴν στιγμήν αὐτὴν τὸν συνήθη μου περίπατον μὲ παρετήρησε καὶ ὄραμεν ὅπως ριβῆ εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

«— Ἐχάθη! μοι εἶπον. Ἐχάθη χωρὶς ἐλπίδα σωτηρίας ! Ἐδῶ, δι' ὅλων τὸν κόσμον, θὰ ἤματι λοιπὸν δολοφόνος.»

«Ἀκούσων ἐπερῆσαν τὴν κεφαλὴν.

«— Ἡ ἀδικία αὐτῆ μ' ἔαχε ν' ἀνακητήσω εἰς ὑλικήν τὴν ἀγνοητά μου. Ὁ βίος μου θὰ ἦτο πάντοτε τεταραγμένος, ὁ θάνατός μου ἔσται ἀνεπίληπτος· ἀλλ' ὑπάρχει τι πέραν τοῦ παρόντος ;»

«Ὅλος ὁ δίκαιος ὄγκος αἰῶν ἐκυμνε τὴν αἰριδιάν ταύτην ἐρωτήσιν.

«Ἀπέμεινε σκεπτικὸς.

«— Ἐπὶ τέλους, τῷ εἶπον, πῶς ἀπηντήσατε ; τί ἐρωτήσατε σας ἐκαμνον ; εἶχετε τὴν ἀπλοικότητα νὰ ἐκβήσετε τὸ γεγονός ὅπως τὸ ἀνεγῆθη εἰς ἐμᾶς ;»

«Μὲ προσεῖδε πρὸς στιγμήν ἀτενῶς· εἶτα, μετὰ τὴν φρικτὴν ταύτην σιγὴν μοι ἀπήντησε μετὰ πυρετώδους ζήσεως.

«— Μὲ ἠρώτησαν κατ' ἀρχάς : — Ἐξήγηθε ἀπὸ τὸ πανδοχεῖον τὴν νύκτα ; — Ἀπήντησα : Ναί. — «Πόθεν ;» Ἐρῆσθαι καὶ ἀπήντησα : Ἀπὸ τοῦ παρὰ τοῦ μου.

— Το εἶχτε ἀνοιχτὴν λοιπὸν ; — Ναί ! εἶπον. — Ἐλάθετε λοιπὸν ὅλα τὰ προφυλακικὰ σας μέτρα. Ὁ ξενόδοχος τίποτε δὲν εἶχεν ἀκούσει ! Ἐμείνα ἐμβρόντητος. Οἱ ναῦται ἐδῶλσαν ὅτι μὲ εἶχον ἴδει περιφερόμενον, ἄλλοτε δεδόνοντα πρὸς τὴν

Ἀνδερνάχην, ἄλλοτε πρὸς τὸ δάσος. — Ἐκαμα, εἶπον οὕτως, πολλὰς ἐκδρομὰς. Παρήγοσα τὸν χροστὸν καὶ τοὺς ἀσχυμένους. Ἐπὶ τέλους ἡ βαλίτζα δὲν ἀνευρέθη ! Καὶ ἐπειτα εὐρισκόμην πάντοτε εἰς διαμάχην πρὸς τὰς τύψεις μου. Ὅσάκις ἠθέλον νὰ ὠμίλῃσω : « Ἡθίλησας νὰ διαπράξῃς τὸ ἐγκλημα !» μοι ἐκραξέ φωνὴ τῆς ἀπηντής. Τὰ πάντα ἦσαν ἐναντίον μου, ἀκόμη καὶ ὁ ἐαυτός μου ! ... Μὲ ἠρώτησαν περὶ τοῦ συντρόφου μου καὶ τὸν ὑπερησπίσθην πληρέστατα. Τότε μοι εἶπον : « Ὁρεῖσθαι νὰ εὗρωμαι ἐνα ἐνοχλόν μετὰξὺ σου, τοῦ συντρόφου σου, τοῦ ξενόδοχου καὶ τῆς γυναικὸς σου ; Κατὰ τὴν πρῶτην ταύτην ὅλα τὰ παραθῦρα καὶ αἱ θύραι εὐρέθησαν κλειστά !» — Εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην, ὑπέλαθεν ὁ Εὐτύχιος, ἀπέμεινε ἄφρονος, χωρὶς δύναμιν, χωρὶς φωνήν. Πλειοτέραν πεπίσθησαν τρέφων περὶ τοῦ φίλου μου ἢ περὶ ἐμαυτοῦ, δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸν ἐνοχοποιήσω. Ἠνύσησα ὅτι ἐθεωροῦμεθα ἀμρότεροι ὡς ἐξ ἴσου ἐνεχόμενοι καὶ ὅτι ἐγὼ ἐξαλαμβανόμην ὡς ὁ ἀδικιωτέρος ! Ἡθίλησα νὰ ἐξηγήσω τὸ ἐγκλημα διὰ τῆς ὑποδοχίας καὶ νὰ διακαλιχθῶ τὸν φίλον μου ; τότε παρετρέπα εἰς παραληρήματα. Ἐχάθη ! Ἀνέγνωσα τὴν καταδικην μου εἰς τὰ βλέμματα τῶν δικαστῶν μου. Ἐμεινίσαν μειδιάματα ὁσπιστικῆς. Τετέλεισται. Οὐδέμια πλέον ἀμφιβολία. Αὐρὸν θὰ τουρεμισθῶ. — Δὲν σκέπτεμαι πλέον δι' ἐμᾶς, ὑπέλαθεν, ἀλλὰ διὰ τὴν πτωχὴν μου μητέρα !»

«Ἐπίστευσε, ἠτένισε τὸν οὐρανὸν καὶ δὲν ἔγινε δάκρυα. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ξηροὶ καὶ συνεπακμμένοι. — Φρειδερίκη !... — Ἄ ! Φρειδερίκη ἀνεμᾶξετε ὁ ἄλλος, Φρειδερίκη ! Ναί, αὐτὸ ἀκριβῶς ἦτο τὸ ὄνομά του ! ἀνέκραξεν ὁ κύριος Ἐρμάννος μὲ θριαμβευτικὸν ὕψος».

«Ἡ γείτων μου μοι ὄθησε τὸν πόδα καὶ μοι ἐνευσε ἀκινδυνά μου τὸν κύριον Τάιλνερ. Ὁ ἀρχηγὸς προμηθευτῆς εἶχεν ἀτημελήτως ἀκουμῆσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του· ἀλλὰ μετὰ τῶν κενῶν διαστημάτων τῶν δακτύλων του μᾶς ἐφρανε ὅτι διείδωμεν φλόγα ζοφεράν ἐν τῷ βλέμματί του.

«— Αἱ ; μοι εἶπον ἡ γείτων μου εἰς τὸ εὖς. Ἄν ὀνομάζεσθε Φρειδερίκη ! Ἀπήντησα δι' ἐμφραντικῶν βλέμματος ὡς ἴνα τῷ εἶπω : « Σιωπή !»

«Ὁ Ἐρμάννος ἐξηκολούθησεν ὡς ἐξῆς : «Φρειδερίκη, ἀνέκραξεν ὁ δόκιμος, μ' ἐγκατέλειπε ἀνάνδρος. Θὰ ἐροῦσῃ ἴσως. Πιθανὸν νὰ ἐκρυβῆ ἐντὸς τοῦ Πανδοχείου, διότι εἰ δύο μας ἵπποι ἦσαν ἀκόμη σήμερον τὸ πρῶν εἰς τὴν αὐλὴν.»

«— Τί ἀκατανόητον μυστήριον ! προσέθηκα μετὰ στιγμήν σιγῆς. Ἡ ὑποδοχία ! ἡ ὑποδοχία ! Μίαν μόνην φράσιν ἐπαύθη ἀπὸ αὐτῆ ἐπὶ ζωῆς μου, καὶ μάλιστα ὅτε ἤμην ἀκόμη ἐξαετής. — Θὰ παραιτήσω αὐτὸν τὸν κόσμον, ὑπέλαθε πλήττων τὸν πόδα κατὰ γῆς, γάνων τὴν καλλιτέραν μου ἐπὶ γῆς φιλίαν ; Θὰ ὑποστῶ λοιπὸν διπλοῦν θάνατον ἀμφιβάλλον περὶ

ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἣτις ἤρχισεν ἀπὸ ἡλικίας πέντε ἐτῶν καὶ ἐξηκολούθει ὑπερταμένῃ εἰς τὸ γυμνάσιον, εἰς τὸ πανπιστήμιον ! Ποῦ εἶνε ὁ Φρειδερίκος ;»

«Ἐκλαυσεν. «Ἀποῦμενον λοιπὸν πλειοτέραν σημασίαν εἰς αἰσθημά τι ἢ εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν.

«— Ἄς ἐπιστρέψωμεν, μοι εἶπε, προτιμῶ νὰ μείνω εἰς τὴν εἰρητήν μου. Δὲν ἠθέλον νὰ μὲ ἴδῃ κανεὶς κλαίοντα. Δὲν πορευθῶ θερηλίως πρὸς τὸν θάνατον, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω νὰ κάμνω τὸν ἥρωα ἐκεῖ ὅπου δὲν πρέπει, καὶ ἠμελοῦ ὅτι λυπούμαι τὴν νεότητά μου. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀπόψε δὲν ἐκοιμήθην· ἀνεκάλεσα εἰς τὴν μνήμην μου τὰς σκηνὰς τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐτρέχον εἰς τοὺς λειμῶνας ἐκείνους, τῶν ὅποιον ἡ ἀνάμνησις ἐγένετο ἴσως ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς μου. — Εἶχον μέλλον, ὑπέλαθε. Δώδεκα ἄνδρες, εἰς ὑπαξιωματικῶς ὅστις θὰ κρεξῆ : — Φέρτε ἀρμ, ἐπὶ σκοποῦ, πῦρ ! μίκα τυμπανόκρουστικῆ, καὶ ἡ ἀτιμία ! Ἰδοὺ τὸ μέλλον μου τώρα ! Ὡ ! ὑπάσχει : Θεός, πρὸ τοῦ ὅποιου αὐτὰ ὅλα θὰ σπῶσιν πολὺ βλακῶδη.»

«Τότε μὲ περιπτύχθη, καὶ ἠλίθων με ἰσχυρῶς εἰς τὰς ἀγκάλας του :

«— Ἄ ! εἶσε ὁ μόνος ἄνθρωπος πρὸς τὸν ὅποιον ἠδυνήθη ν' ἀνείξω ὅλην μου τὴν ψυχὴν. Θὰ ἐλευθερωθῆτε, σὲ ! θὰ ἴδατε τὴν μητέρα σας ! Δὲν ἤξευρε ἂν εἶσθε πλυσίως ἢ πτωχός, ἀλλ' ἀδιάφορον ! εἶσε ὁ κόσμος ὅλος δι' ἐμᾶς ! Δὲν θὰ πολεμῶν αὐτοὶ αἰώνως. Αἰσιπὸν, ὅταν συνωμιλοῦσιν τὴν εἰρήνην, ὑπάγετε εἰς Μπωβαί. Ἄν ἡ μητέρα μου ἀνέβῃ μετὰ τὴν ἀπαίσιαν εἰδήσιν τῆς θανατώσεώς μου, θὰ τὴν εὕρετε ἐκεῖ. Εἰπέτε τῇ τοὺς παρηγόρους τούτους λόγους : — Ἦτο ἀθῶος. — Θὰ σας πιστεύω, ὑπέλαθε. Θὰ τῇ γράψω. Ἄλλὰ σὲ ! θὰ τῇ ἀποκριθεῖς τὸ τελευταῖόν μου βλέμμα, θὰ τῇ εἶπετε ὅτι εἶσε ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον περιπτύχθη. Ἄ ! πόσον θὰ σας ἀγαπήσῃ, ἡ δυστυχισμένη ! σὲ, ὁ ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖός μου φίλος.

«— Ἐδῶ, εἶπε μετὰ μικρὰν σιγῆν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὅποιος ἐφαίνετο κῦπτον ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀναμνήσεών του, ἀρχηγὸς καὶ στρατιώται μοι εἶνε ἀγνωστοί, καὶ ἐμαυτὸν φρίχην εἰς ὄλους. Δίχως σας, ἡ ἀθῶότης μου θὰ ἦτο μυστικὸν μετὰξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμοῦ.»

«Τῷ ὠκίσθη ὅτι ἡ ἐκτέλεσος εὐλαβῶς τὰς τελευταίας του θελήσεις.

«Οἱ λόγοι μου, ἡ διαχυτικότης τῆς καρδίας μου τὸν συνεκίνησαν.

«Ὀλίγον μετέπειτα, οἱ στρατιῶται ἐπανήλθον καὶ τὸν ἀπῆγαγον εἰς τὸ πολεμικὸν συμβούλιον.

«Εἶχε καταδικασθῆ.

«Ἄγνωστος τὰς διατυπώσεις, αἵτινες ἐπηκολούθησαν ἡ συνόδουσαν τὴν πρώτην ταύτην κρίσιν, ἀγνώστῳ ἂν ὁ νεκρὸς χειρουργὸς ὑπερησπίσθη τὴν ζωὴν του καθ' ὅλους τοὺς κανόνας· ἀλλ' ἀνέμενε νὰ πορευθῆ εἰς τὴν καταδικην τὴν πρῶτην τῆς

ἐπαύριον καὶ ἀπῆλθε τὴν νύκτα γράφων πρὸς τὴν μητέρα του.

«— Θ' ἀπελευθερωθῶμεν καὶ εἰ δύο, μοι εἶπε μειδιῶν, ὅταν ἐπῆρα νὰ τὸν ἴδω τῆς ἐπαύριον· ἐμαθον ὅτι ὁ στρατηγὸς ὑπέγραψε τὴν χάριν σας.»

«Ἐμείνα σιωπηλὸς καὶ τὸν ἠτένισα, ἴνα καλῶς χαράξω τὰ χαρακτηριστικὰ του εἰς τὸ μνημονικὸν μου. Τότε προσέλαθεν ἔαφροναι ἀνάδας καὶ μοι εἶπεν :

«— Ἐφίρθη μὲ ἀθλίον ἀνατορίαν. Ἐζήτουν χάριν καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀπὸ αὐτὰ τὰ τεῖχη».

«Καὶ μοι εἰδείκνυε τὰ τεῖχη τῆς εἰρηκτῆς του.

«— Ναί, ναί, ὑπέλαθεν, ὠρῶμην εἰς ἀπελπισίας, ἤμην ἀνάστατος, ὑπέστην τὴν τρομεροτέραν τῶν ἡλικίαν ἀγωνίων. Ἡμῖν μόνος ! Τώρα συλλογίζομαι τι θὰ εἶπουν εἰ ἄλλοι... Τὸ θάρρος εἶνε ἐνῶμα χρεϊώδες. Ὁρεῖλω νὰ πορευθῶ κοσμίως πρὸς τὸν θάνατον... Αἰσιπὸν...»

Αἱ δύο δικαιοσύνη

«Ὡ ! μὴ λέγετε τὸ τέλος ! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς, ἣτις εἶχε ζητήσει τὴν ἱστορίαν ταύτην καὶ ἣτις δίκαιον ἦδη ἀποτόμως τὸν Νυρεμβέργιον. Ἔλλω νὰ μείνω μὲ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ νὰ πιστεύω ὅτι ἐσώθη. Ἄν ἐμάθηνον ἀπόψε ὅτι ἐτουρεμισθῆ, θὰ ἔμενον ἄφρονος καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Αὐρὸν μοι λέγετε τὰ ἐπιλοπία.

Ἠγέρθημεν τῆς τραπέζης.

Δεχθῆσα τὸν βραχίονα τοῦ κ. Ἐρμάννου ἡ γείτων μου τῷ εἶπεν :

— Ἐτουρεμισθῆ, ἀναμφιβόλως :

— Ναί. Εἶχον παρερῶθῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

— Πῶς, κύριε, εἶπον, ἠδυνήθητε...

— Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐπιθυμία του, κύρια. Εἶνε τι φρικτωδέστατον τὸ νὰ παρακολουθῆ κανεὶς τὴν ἐκέρσιν ἀνθρώπου ζωντανου, ἀνθρώπου τὸν ὅποιον ἀγαπᾷ, ἐνὸς ἀθῶου ! Ὁ δυστυχὴς νέος οὐδὲ στιγμήν ἐπαύσε νὰ μὲ προσβλήτῃ. Ἐφαίνετο ὡσάν ἡ ζωὴ του ὅλη εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς ἐμᾶς ! Ἠθέλον, εἶλεγε, νὰ μεταφέρω τὸν ὑστατόν του στεναγμὸν εἰς τὴν μητέρα του.

— Αἰσιπὸν ! τὴν εἶδατε κατόπιν ;

«Ὅταν συνωμιλοῦσθῃ ἡ εἰρήνη τῆς Ἀμερικής, ἦλθεν εἰς Γαλλίαν, ὅπως ἀποκομίσω εἰς τὴν μητέρα τὰς ὠραίας αὐτὰς λέξεις : — Ἦτο ἀθῶος. Ἐξετέλεσα εὐλαβῶς τὴν ἀποστολήν μου ταύτην. Ἄλλ' ἡ κυρία Μανιάν εἶχεν ἀποθάνει ἐκ μαρμαρῶν. Μετὰ βεβήκως συγκινήσεως ἔλαυσα τὴν ἐπιστολήν, τῆς ὅποιος ἤμην ὁ κομιστής. Θὰ περιπαίζετε ἴσως τὴν γερμανικὴν μου ἐξήρησιν, ἀλλ' εἶδον δρᾶμα

Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ & Μ. Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗ

Ο

ΓΑΜΠΡΟΣ ΜΑΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. (Τῆ Φλώρα). Μωρέ ἤθελα νὰ μάθω τί λένε!...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Ἐνῶ εἶναι Δανὸς εὐπατριδῆς, αἱ! Ἐγὼ νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια... πολὺ τὸν ὑποπτεύομαι αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Μήπως ἓνας καὶ δύο τέτοιοι μᾶς ἤρθαν ἐδῶ ἰστὴν Ἀθήνα;!... Δὲν θυμάσαι τὸν Σιοῦμαν!

ΒΕΡΔΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. (Αἴφνης). Ἐπειτα εἶδες τί ὠραία ἑλληνικὰ τοῦ ἡμιεῖ.

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Ἐξερχόμενος διὰ τοῦ βάθους καὶ κρατῶν ὅπως καὶ πρὶν ἀπὸ τοῦ βραχιόσιος τὸν Βερδελόπουλον). Τί νὰ σοῦ πῶ... Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ τοῦ τὴν σκαρῶσω... Γιὰ νὰ πῆση καὶ λίγο ἢ μὴ τῆς κ. Κλωναρᾶ!...

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΡΩΤΗ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ, ΦΛΩΡΑ εἶτα ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ καὶ ΜΑΚΡΙΑΔΗ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. (Καταθέτων τὸν δίσκον) Αὐτὰ τὰ μυστικά, τὰ ψῆ, ψῆ, ψῆ καὶ τὰ σοῦρτα-φῆρτα δὲν μ' ἀρέσουν καθόλου, κυρία Φλώρα.

ΦΛΩΡΑ. (Εἰρωνικῶς). Οὔτε ἴμενα, κύριε... Παντελεῆμον!... (Καταθέτει τὸν δίσκον).

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. (Τρυφερῶς). Φλώρα μου!...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. (Ἐκ τοῦ βάθους ἐρχομένη). Πῶ! πῶ! κόσμος! Ἐγὼ ἤμουν ἐξῶ ἀπὸ τὸ ἀντρέ καὶ πάλι ἔχλιστηκα!... (Τῷ Παντελεῆ καὶ τῇ Φλώρα). Ἐδῶ εἰσάστε σῆς;

ΦΛΩΡΑ. Νὰ καὶ ἡ κυρά-Λοξή. (Μετὰ κολακείας). Ἡ πρώτη μεσίτρα τῆς Ἀθήνας! (Λαμβάνει αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρός). Ἐλα, κυρά-Λοξή, νὰ σὲ σεβήσουμε... Τί ἀγαπᾶς;

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. (Ὁμοίως). Ἀπὸ δῶ, κυρά-Λοξή μου. Θέλεις ἀπηδάκια, βερυκοκάκια, καράσια, φρούλες... Καμμιά «Παλιγγενεσία», γιατί ἀπόψε σεβήσουμε καὶ «Παλιγγενεσίες»...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. (Τρώγουσα ὅτι τῆς προσφέρει ἡ Φλώρα). Μὰ στάσου, καυμένη... Δὲν ἔχω ἓνα μέρος νὰ μοῦ βάλῃς μερικά...

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. Νὰ καὶ ἀπὸ ἴμενα, κυρά-Λοξή. (Τῇ δίδει ποτήριον μὲ ἠδύποτον). Εἶναι φραγκουάζ...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Εὐχαριστῶ. (Πίνει). Ἄ! Νὰ ἔχω τὸ κινδουλάκι μου... (Ἐξάγει τεράστιον μανδηλιον χρωματιστόν). Νὰ, βάλτε μου δύο τρία ἐδῶ μέσα...

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. (Ἐκδιπλών τὸ μανδηλιον. Ἰδία). Μωρὲ ἐδῶ μέσα χωροῦν καὶ οἱ δύο δίσκοι! (Τὸ ἐξαπλώνει ἐπὶ τῆς τρα-

πέζης. Μεγάλως). Ἐλα... (Λαμβάνει δύο ποτήρια ἐκ τοῦ δίσκου καὶ ἀφρημένος θέλει νὰ τὰ βάλῃ καὶ αὐτὰ εἰς τὸ μανδηλί). Νὰ, πάρε κι' ἀπ' αὐτά.

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Μὰ γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ μοῦ χαλάσουν τὰ γλυκὰ... (Πίνει ἐκ τοῦ ἐνὸς ποτηρίου). Φθάνει, φθάνει πειά!

ΦΛΩΡΑ. Κάποιος ἐρχεται. (Ἀναλαμβάνουσα τὸν δίσκον). Πᾶμε.

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Ἄς τ' ἀφήσω κάπου καὶ γώ. (Σπεύδει καὶ τὸ παρατεῖ ἐπὶ τῆς τραπέζης παρὰ τὴν δεξιὰν γωνίαν).

ΠΑΝΤΕΛΗΣ. Πᾶμε. (Τῇ κυρᾷ-Λοξῇ ἐξερχόμενος). Καὶ μὴν μᾶς ξεχνᾶς... (Ἐξέρχεται μετὰ τῆς Φλώρας διὰ τοῦ βάθους).

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ καὶ ΜΑΚΡΙΑΔΗ

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Ποιὸς νᾶναι; (Ἀνέρεχεται μέχρι τῆς θύρας).

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Διὰ τοῦ βάθους). Ἄ! ἐδῶ εἶσαι, κυρά-Λοξή; Καὶ τί κάνεις; Παχειά... παχειά...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. (Ἰδία). Ἡ Μακριάδαινα. (Μεγάλως). Ἄ! ἡ κυρία Μακριάδη. Καλὰ, ἐλόγου σας ὁ κύριος Χρῆστος; Ἡ Ρίτα;... Τὸ χρυσό μου καλὰ εἶναι;

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Καλὰ... μὰ ἐσὺ μᾶς ἐξέχασες πειά, οὔτε ἐρχεσαι κἂν νὰ μᾶς ὄης... Τὴν Ρίτα, ξέρεις, τὴν ἀρραβωνιάσαμε.

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Τὴν ἀρραβωνιάσατε; Χωρὶς ἐμένα!... καὶ μὲ ποιόν;...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Ἐν τῷ παραπόδῳ). Χωρὶς ἐμένα... Βέβαια... μὲ τὸν... καὶ τοῦ σοῦ μένει ἐμένα πειά καιρὸς μὲ τὴν κυρία Εὐλαλία νάρθης καὶ σὲ μᾶς... Μὲ τὸν κύριον Βερδελόπουλον... παίζει στὸ χρηματιστήριον...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Ἄ! τὸν μεσίτη... ξέρω...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Ἀδιοπρεπῶς καὶ ὡς ὑδροθεῖσα). Καλὲ ὄχι μεσίτη!... παίζει στὸ χρηματιστήριον... Ἐτοί λοιπόν, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, μᾶς ξεχᾶς μὲ τὴν κυρίαν Εὐλαλίαν.

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Ὅχι δᾶ... μὰ ξέρεις... Ἦταν αὐτὴ ἡ δουλειὰ σὴ μέση... Τώρα ἐτελείωσε... ἐλεγχ πῶς θὰ βγάλω... Μὰ ἡ κυρία Εὐλαλία, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, εἶναι λίγο σφιγτὴ... καὶ μὲ τέτοιον γαμπρό... Θὰ εἶδες, πιστεύω, μέσα πῶς τὸν περιτριφυρίζουν τὰ κορίτσια... Ἐένος σοῦ λέει ἄλλος!...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Ἄν μοῦ τὸν ἔφερνες ἐμένα!... Καὶ τί σοῦδωσε;...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. (Ἰδία). Ἀλήθεια... καλὴ σκέψη... (Μεγάλως). Πεντακόσιαι δραχμαῖς... καὶ θὰ μοῦ δώσῃ καὶ ἄλλαις... Μὰ...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Μόνος; Ἄ! κυρά-Λοξή... ἐδῶ τὴν ἐπαθες. Τί νὰ σοῦ κάνω. (Αἴφνης). Τὴν εἶδες τὴν Ρίτα πῶς ἐπάχυνε; Τί ἐμμορφή ποῦ ἔγινε... Εἶναι καθράκι... Νύφη μιά φερά!...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Αἱ, μὰ τίνος θὰ μοιάσῃ!... Ὅλος ὁ κόσμος...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Διακόπτοισα καὶ αὐταρέσκω). Τώρα πειά ἐγέρασα... Καὶ ἐξυπνη!... Νὰ ὄης τί ἐξυπνη!...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Νὰ τὰ λέμε; Ἄς κ' ἐφτυσες ἐλόγου σοῦ καὶ βγήκε!... (Ὡσεὶ λυπημένη). Μὰ τώρα... πάει πειά... Μοῦ τὴν ἀρραβωνιάσατε χωρὶς νὰ βάλω τὸ χερικό μου...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Θέλουσα νὰ μαρτυρῇ τοὺς διαλογισμούς τῆς κυρᾷ-Λοξῆς). Αἱ! καὶ τί ἔχει νὰ κάνῃ... Λόγο μόνον ἐδώκαμε... Δὲν ἐβάλαμε καὶ στεφάνια... Μήπως... (Μόλις τολμῶσα). Αἱ! κυρά-Λοξή μου... Μήπως ἔχεις κανένα;...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Σωστά... Δὲν ἐβάλαμε τὰ στεφάνια. Ἀρραβωνιαστήκαμε... Ἐαρραβωνιαστήκαμε...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Βέβαια!... (Θωπεύουσα τὴν κυρᾷ-Λοξῆν). Λοιπόν, κυρά-Λοξή μου... Μήπως ἔχεις κανένα;... Τί συλλογίζεσαι; (Ἡ κυρᾷ-Λοξή μένει σὴντρος. Ἰδία). Ἄχ! καὶ νὰ ἦταν κανένας καλὸς καὶ πλούσιος! Ἀμέσως τὰ χαλοῦσα μὲ τὸν Βερδελόπουλο...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Δηλαδή... μὰ... κρίμα, κρίμα.

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Ἰκετευτικῶς). Μὰ τί; ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. (Κατ' ἰδίαν ὀθνη, ἀλλ' ἴνα ἀκουσθῇ). Ἄν δὲν τὸν εἶχα δώσει τῆς Μπέττυς...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Μόλις τολμῶσα νὰ τὸ πιστεῖται). Ὁ Στίγκιζιν! Ὁ Ἄνρι! Ἄχ! κυρά-Λοξή μου!...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Ναι!... Μὰ εἶναι ἀρραβωνιασμένοι!...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. (Μετὰ δυνάμειος καὶ ὡς ἔχουσα ἐπιχείρημα σπουδαῖον). Καὶ τί ἔχει νὰ κάνῃ... Ἀρραβωνιαστήκαμε, ἔαρραβωνιαστήκαμε... Ἐσὺ τὸ εἶπες.

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. (Ὡσεὶ πιθωμένη). Ἐχεις δικη... Μὰ τὸ καυμένο τὸ κορίτσι... ἡ μητέρα του...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Καὶ μένα ἡ Ρίτα μου... καὶ ἐγὼ... Ἄχ! κυρά-Λοξή μου! Ἄν μοῦ τὸ κάμης αὐτό... (Βλέπουσα διὰ τοῦ βάθους). Ἄ! νὰ τὸν ἐρχεται! Ὁ Ἄνρι! (Θωπευτικῶς καὶ κρατοῦσα τὰς χεῖράς τῆς). Κυρά-Λοξή, κυρά-Λοξή μου!

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Καλὰ, καλὰ θὰ τὰ φτειάσω!

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Ἄχ!

ΣΚΗΝΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΡΙΤΗ

Οἱ ἄνω καὶ ΣΤΙΓΚΙΞΟΝ καὶ εἶτα ΒΥΛΛΑΔΙΑ.

ΣΤΙΓΚΙΞΟΝ. (Εἰσερχόμενος διὰ τοῦ βάθους. Ἰδία). Ἐσχίσα ἄλλαις τρεῖς!...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Πῶς! κύριε Στίγκιζον, ἀφήνετε τὴν διασκέδασιν καὶ τὸν χορὸν καὶ ἐρχεσθε ἐδῶ μέσα...

ΣΤΙΓΚΙΞΟΝ. Ἐβαρέθηκα, κυρία μου. Μὲ κουράζει πολὺ ὁ θόρυβος. (Ἰδία). Νὰ φεύγατε καὶ σῆς!...

ΚΥΡΑ-ΛΟΞΗ. Ἀπὸ τώρα, νέος ἄνθρωπος...

ΜΑΚΡΙΑΔΗΣ. Μὰ βέβαια, ὁ κύριος Στίγκιζον εὐρῆκε τώρα τὴν τύχη του καὶ ἡσυχάζει. (Ἀκολουθεῖ).